

ΔΙΔΑΧΟΛΟΓΟΣ

ISSN: 2529-170X

ΤΕΥΧΟΣ

102

ΑΘΗΝΑ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2020

ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΓΕΝΙΚΗ ΧΟΡΗΓΙΑ
ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΚΑΙ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΗΣΥΧΑΣΤΗΡΙΟΥ
ΑΡΧΙΣΤΡΑΤΗΓΟΥ ΜΙΧΑΗΛ
ΚΑΙ ΑΓΙΩΝ ΑΣΩΜΑΤΩΝ
ΠΟΛΥΔΕΝΔΡΙΟΥ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ
ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΩΝ ΓΟΝΕΩΝ

ΔΙΑΛΟΓΟΣ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:

«Διορθόδοξος Σύνδεσμος Πρωτοβουλιῶν Γονέων»
ὕπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου
Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου

Ἱδρυτής: π. Ἀντώνιος Ἀλεβιζόπουλος (†)

ΕΚΛΟΤΗΣ:

Πρωτ. Κυριακός Τσουρός, Αρχιμ. Χρυσόστομος Μαϊδώνης, Αρχιμ.
Μελέτιος Στάθης, Μοναχός Ἀρσένιος Βλιαγκόφτης, Οἰκον. Ἀνδρέας
Γκατζέλης, Κωνσταντῖνος Παπαχριστοδούλου

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:

Πρωτ. Κυριακός Τσουρός, Ἰασίου 1, Ἀθήνα

ΥΠΟΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΚΔΟΣΗΣ:

Αρχιμ. Χρυσόστομος Μαϊδώνης

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

Μητροπολίτης Βράτσας κ. Γρηγόριος, Βουλγαρία – Ἐπίσκοπος
Καρπασίας κ. Χριστοφόρος, Κύπρος – Ἐπίσκοπος Σιεματίτσε κ.
Βαρσανούφιος, Πολωνία – Ἡγουμένος Θεοφάνης Λουκιάνωφ, Ρω-
σία – Καθηγητής Ciriacian Streza, Ρουμανία – Μοναχός Ἀρσένιος
Βλιαγκόφτης – Δρ. Γεώργιος Κρίππας – Ἀθανάσιος Νεοφώτιστος
– Γεωργία Μπουρδάκου

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΥΛΗΣ:

Πρωτ. Κυριακός Τσουρός – Αρχιμ. Χρυσόστομος Μαϊδώνης –
Οἰκον. Ἀνδρέας Γκατζέλης

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΦΟΡΕΑΣ:

«Πανελλήνια Ἐνωση Γονέων γιὰ τὴν Προστασία τοῦ Ἑλληνορθο-
δόξου Πολιτισμοῦ, τῆς Οἰκογενείας καὶ τοῦ Ἀτόμου» (ΠΕΓ). Ταχ.
Διεύθυνση: Τ.Θ. 60120, 153 43 Ἁγία Παρασκευή Ἀττικῆς, Τηλ.: 210
6396665 Fax: 210 6082219, <http://www.ppu.gr>

DIALOGOS

OWNER:

Inter-Orthodox Union of Parents' Initiatives, under the auspices
of His Beatitude, Ieronimos, Archbishop of Athens and all Greece

FOUNDER:

Father Antonios Alevizopoulos (†)

DIRECTOR:

Rev. Kyriakos Tsouros, P.O. Box 60120 -
153 43 Aghia Paraskevi, Athens

Ὁ ΔΙΑΛΟΓΟΣ κυκλοφορεῖ καὶ ἀποστέλλεται ΔΩΡΕΑΝ. Σκο-
πὸς μας εἶναι ἡ ἐνημέρωση τοῦ Ὀρθοδόξου Πληρώματος στὰ
θέματα τῆς σύγχρονης πλάνης καὶ ἡ προσφορά βοήθειας, στὸ
μέτρο τοῦ δυνατοῦ, στὰ θύματα τῶν νεοφανῶν αἵρέσεων καὶ
στὶς οἰκογενεῖές τους. Γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ συνεχίσουμε τὴν
ἐργασία μας, μᾶς εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαῖα ἡ ἠθικὴ καὶ ὑλι-
κὴ συμβολὴ σας. Προαιρετικὲς εἰσφορὲς γιὰ τὴ συνέχιση τῆς
ἐργασίας μας γίνονται μὲ εὐγνωμοσύνη δεκτὲς μὲ ταχυδρομικὴ
ἐπιταγὴ στὴ διεύθυνση τῆς ΠΕΓ ἢ μὲ τραπεζικὴ ἐπιταγὴ στὴν
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ,
ΑΡΙΘΜΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ: 180/296004-44,
IBAN: GR57 0110 1800 0000 1802 9600 444.

Ἐκτύπωση - κατασκευὴ

Ἀφοὶ Χ.Ε. ΔΟΥΚΑ & Σία Ο.Ε.
Δοϊράνης 11, Ἀχαρναί, τηλ. 210 2382910

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

«Ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία καὶ ὁ Τεκτονισμός», τοῦ Πρωτ. Βασιλείου Α. Γεωργοπούλου	1
«Μόνη ἢ Ἁγία Γραφή?» τοῦ Αρχιμ. Αὐγουστίνου Γ. Μύρου (†)	3
«Ἡ καφεμαντεία ὑπὸ τὸ φῶς τῆς ὀρθοδόξου παραδόσεως, μέρος Α΄», τοῦ Πρωτοπρ. Μιχαήλ Κωνσταντινίδη	5
«Τὸ ζήτημα τοῦ προσηλυτισμοῦ στὴν Ἑλλάδα καὶ στὶς ξένες χώρες Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς, μέρος Β΄», τοῦ Γεωργίου Η. Κρίππας	8
«Ἱστορικὴ, ἐπιστημονικὴ καὶ θεολογικὴ προσέγγιση τῆς ἀστρολογίας, μέρος Α΄», τοῦ Λάμπρου Κ. Σκόντζου	13
«Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς τῆς Ἐταιρείας 'Σκοπιά'», τῆς Φωτεινῆς Περιγιουδάκη	17

Εἰδήσεις - Σχόλια

Ραδιοφωνικὲς ἐκπομπές	16
Γιὰ τὴν διαδικτυακὴ δραστηριότητα τῶν «Μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά» (7/12/2020)	21
«Ἀστέρη! Διαμάντι! Ἄγγελος! Ὁμολογία!» Ἀφιέρωμα στὸν π. Αὐγουστίνου Μύρου (1952-2020)	21
«Ὁμάδες μελέτης τοῦ σκηνηκοῦ τῶν αἱρέσεων»	23

TABLE OF CONTENTS

"The Orthodox Church and Masonry", by Protopresbyter Father Vassileios A. Gheorgopoulos	1
"The Holy Scripture alone?", by Archimandrite Father Augoustinos G. Myrou (†)	3
"Coffee Cup Reading in the light of the Orthodox tradition. Part 1", by Protopresbyter Michael Konstantinidis	5
"The issue of proselytism in Greece and countries of Europe and the Americas. Part 2", by Mr Gheorghios H. Krippas	8
"Historical, scientific, and theological approach to Astrology. Part 1", by Lambros K. Skontzos	13
"Jesus Christ of the 'Watchtower' Company", by Photeini Perghioudaki	17
News - Comments Radio programmes	16
Regarding the online activity of Jehova's Witnesses (December 7, 2020)	21
"A star ! A diamond ! An angel ! A confession". Special section dedicated to the late Father Augoustinos Myrou (1952-2020)	21
Study groups of the landscape of heresies	23

Η ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ Ο ΤΕΚΤΟΝΙΣΜΟΣ¹

του Πρωτ. Βασιλείου Α. Γεωργοπούλου,
Αναπληρωτή Καθηγητή τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Α.Π.Θ.

Βασική τακτική διαφόρων ομάδων, κινήσεων, οργανώσεων κ. ἄ. ὅπου ὁ χαρακτήρας τους, οἱ διδασκαλίες καί οἱ πρακτικές εἶναι ἀπολύτως ἀσυμβίβαστες μέ τήν ὀρθόδοξη πίστη μας, εἶναι ἡ προσπάθεια χειραγώγησης τῶν ἀνθρώπων μέσω τῆς παραπληροφόρησης. Τακτική ἡ ὁποία κατ' ἐξοχήν χρησιμοποιεῖται ἀπό τόν Τεκτονισμό ἢ Μασωνία.

Μόνιμη ἐπωδός τῶν διαφόρων Τεκτόνων ἀποτελεῖ ὁ ἰσχυρισμός, ὅτι ἀποτελοῦν ἀπλῶς φιλοσοφική ὀργάνωση πού ἀποβλέπει στήν ἀναζήτηση τῆς ἀλήθειας, στήν κοινωνική καί ἀτομική πρόοδο χωρίς νά ἔχουν θρησκευτικό χαρακτήρα. Ἀποψη πού προσπαθοῦν νά τήν διαδώσουν μέ κάθε πρόσφορο μέσο καί σέ κάθε εὐκαιρία. Θεωροῦν μάλιστα ὅτι μπορεῖ κάποιος νά εἶναι ταυτοχρόνως καί Χριστιανός καί Τέκτονας. Ἰσχύει ὅμως κάτι τέτοιο; Εἶναι δυνατόν κάποιος νά εἶναι Χριστιανός Ὁρθόδοξος καί ταυτοχρόνως νά εἶναι καί Μασῶνος;

Γιά τήν Ὁρθόδοξη πίστη μας κάτι τέτοιο εἶναι ὄχι μόνον ἀδύνατο ἀλλά καί ἀδιανόητο. Ἐν προκειμένῳ εἶναι χρήσιμο νά θυμηθοῦμε ὅτι ἡ Ἐκκλησία μας ἔχει κατ' ἐπανάληψη τοποθετηθεῖ γιά τόν Τεκτονισμό κατά τρόπο σαφῆ, ὑπεύθυνο καί συγκεκριμένο. Ὑπενθυμίζουμε χαρακτηριστικά:

I) Ἡ Διορθόδοξος Ἐπιτροπή πού συνεδρίασε στή Μονή Βατοπαιδίου ἀπό 8 ἕως 23/6/1930 στό Ἅγιον Ὄρος χαρακτηρίζει τόν Τεκτονισμό «ὡς σύστημα ἀντιχριστιανικόν καί πεπλανημένον».

II) Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στίς 12/10/1933,

σύν τοῖς ἄλλοις, ὑπογραμμίζει ὅτι ὁ Τεκτονισμός «ὑπομιμνήσκει τάς παλαιάς ἐθνικάς μυστηριακάς θρησκείας ἢ λατρείας, ἀπό τῶν ὁποίων κατάγεται καί τῶν ὁποίων συνέχειαν καί ἀναβίωσιν ἀποτελεῖ».²

III) Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τόν Νοέμβριο τοῦ 1972 ἐπαναλαμβάνει «ὅτι ἡ Μασωνία εἶναι ἀποδεδειγμένως θρησκεία μυστηριακή, προέκτασις τῶν παλαιῶν εἰδωλολατρικῶν θρησκειῶν, ὅλως ξένη καί ἀντίθετος πρός τήν ἐξ ἀποκαλύψεως σωτηριώδη ἀλήθειαν τῆς Αγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας. Διαδηλοῖ κατηγορηματικῶς ὅτι ἡ ιδιότης τοῦ Μασῶνου ὑπό οἰανδήποτε μορφήν εἶναι ἀσυμβίβαστος πρός τήν ιδιότητα τοῦ χριστιανοῦ μέλους τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ».³

IV) Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τόν Ὀκτώβριο τοῦ 1996 τήν θεωρεῖ «παγανιστική θρησκεία» ἀσυμβίβαστη μέ τόν Χριστιανισμό καί τήν χαρακτηρίζει «ὡς ἀντίχριστον σύστημα».⁴

Διάφοροι τεκτονικοί κύκλοι ἰσχυρίζονται ὅτι αὐτές οἱ ἀδαμαντίνου διαύγειας ὀρθόδοξες τοποθετήσεις εἶναι ἀνακρίβειες, ἀστήρικτες θεωρητικές διακηρύξεις καί εἶναι, πάντα κατά τούς ἰσχυρισμούς τους, καρπός μιᾶς ἰσχυρῆς προκατάληψης. Ἰσχύει ὅμως κάτι τέτοιο;

Ἀναμφιβόλως ὄχι. Ἀντιθέτως αὐτοί οἱ ἰσχυρισμοί ἀποτελοῦν μία ἀκόμα προσπάθεια μασωνικῆς παραπληροφόρησης. Καί τοῦτο γιατί ἀποδεικνύεται εὐκολα καί ὁ παγανιστικός, ὁ ἀποκρυφιστικός καί ὁ ἀντιχριστιανικός χαρακτήρας τοῦ Τεκτο-

1. Αναδημοσίευση ἀπό το περιοδικό Ἐφημέριος, τεύχος 4, Ἀπρίλιος 2006, σσ. 22-23.

2. Περ. Ἐκκλησία 48, (4-12-1933), σ. 1.

3. Περ. Ἐκκλησία 50, (1973), σ. 17.

4. Περ. Ἐκκλησία 73, (1996), σσ. 673-674.

νισμού από πλήθος μασωνικών κειμένων – μαρτυριών.

Ως αποδείξεις θά παραθέσουμε ένδεικτικά θέσεις από την Έγκυκλοπαίδεια τής Έλευθέρας Τεκτονικῆς, ἀφ' ἑνός μὲν γιατί ἀποτελεῖ ἔκδοση τῆς Μασωνικῆς Στοᾶς «Όμηρος», ἀφ' ἑτέρου δέ γιατί ὁ συντάκτης τῶν διαφόρων Λημμάτων παραθέτει καί ἀπόψεις καί ἄλλων Μασόνων Ἑλλήνων καί ξένων, ἔτσι ὥστε νά καθίσταται τό ἐν λόγω ἔργο πιό ἀντιπροσωπευτικό γιά τόν χῶρο του.

α) Ἡ παρουσία ἀποκρυφιστικῶν στοιχείων στόν Τεκτονισμό

Διαβάζουμε στήν ἐν λόγω Μασωνική ἔγκυκλοπαίδεια σχετικά μέ τούς ἀνώτερους βαθμούς τοῦ Τεκτονισμοῦ ὅτι: «οἱ Ἀνώτεροι βαθμοὶ του οὐδέν ἄλλο εἶναι ἢ συμπύκνωσις τῶν διαφόρων μορφῶν τοῦ «ἔσω-τερισμοῦ» προσφέρουσα εἰς τόν Τέκτονα εὐρύ πεδῖον ἐρεύνης εἰς τήν σφαῖραν τοῦ ὑπεραισθητοῦ»⁵.

Στήν ἴδια σελίδα ἐπίσης ἀναφέρεται: «παραμένει ἀναντίρρητον ὅτι ἡ ὅλη διάρθρωσις τῶν πέραν τοῦ 3 βαθμῶν του περικλείει μέγιστον μέρος τῆς Ἀποκρύφου ἐπιστήμης καί τοῦ μυστηρίου συγχρόνως. Ἄλλως θά ἦτο ἀδύνατον νά ἐρμηνευθοῦν καί νά κατανοηθῶσιν οἱ βαθμοὶ οὗτοι, τά σύμβολα καί αἱ ἀλληγορίαι των»⁶.

Σταματοῦν ὁμως ἐδῶ οἱ μαρτυρίες; Όχι.

Θά ἀναφέρουμε μία ἀκόμη χαρακτηριστική ἀπό τίς πολλές. Σ' αὐτή ὁμολογεῖται ἡ παρουσία στόν Τεκτονισμό τῆς ἰουδαϊκῆς ἀποκρυφιστικῆς παράδοσης τῆς Καββάλα. Ἀναφέρεται χαρακτηριστικά: «Εἰς πλείστους ἀνωτέρους Τεκτονικούς βαθμούς γίνεται χρῆσις τῆς Καββάλα, ὀλόκληρα δέ Τεκτονικά δόγματα ἔχουν στηριχθῆ ἐπὶ τῶν ἀρχῶν τῆς»⁷. Καί ἄλλοῦ «Ἡ προσεκτική

μελέτη τῶν διαφόρων Τεκτονικῶν βαθμῶν ἀποδεικνύει τήν ἀναμφισβήτητον ἐπίδρασιν τῆς καββαλιστικῆς παραδόσεως ἐπὶ τοῦ Τεκτονισμοῦ»⁸.

β) Ἡ παρουσία παγανιστικῶν στοιχείων στόν Τεκτονισμό

Χαρακτηριστικές εἶναι ἐπίσης καί οἱ μαρτυρίες πού ὑπάρχουν στήν ἐν λόγω Μασωνική ἔγκυκλοπαίδεια γιά τήν παρουσία τοῦ παγανιστικοῦ στοιχείου στόν Τεκτονισμό. Ἀναφέρουμε ἐνδεικτικῶς δύο: «Οὐδεὶς ὁμως ἐξετάζων προσεκτικῶς τούς τρόπους, καθ' οὓς ἡ ἀνάστασις ἢ ἡ ἐπιστροφή εἰς τήν ζωὴν ἐδιδάσκοντο διὰ συμβόλων καί τελετῶν εἰς τὰ Ἀρχαῖα μυστήρια καί διδάσκονται καί σήμερον εἰς τήν τεκτονικὴν μύησιν δύναται νά ἀρνηθῆ, ὅτι ὁ Τεκτονισμὸς ἀπέρρευσε ἐκ τῶν ἀρχαίων μυστηρίων»⁹.

Μέ τήν ἴδια ἐπίσης βεβαιότητα καί σαφήνεια ἄλλοῦ ὁμολογεῖται ὅτι «οἱ τρεῖς πρῶτοι συμβολικοὶ βαθμοὶ δέν εἶναι τι ἄλλο ἢ πιστὴ ἐπανάληψις τῶν περὶ “ἀθανασίας τῆς ψυχῆς” διδαγμάτων τῶν Αἰγυπτιακῶν, τῶν Διονυσιακῶν, τῶν Ὀρφικῶν, τῶν Ἑλενισινίων καί τῶν Μιθραϊκῶν Μυστηρίων»¹⁰.

γ) Ἡ παρουσία ἀντιχριστιανικῶν διδασκαλιῶν στόν Τεκτονισμό

Ἀπό τό πλήθος τῶν πλανῶν πού ἀποτελοῦν ἀντιλήψεις τοῦ Τεκτονισμοῦ θά σταθοῦμε ἐνδεικτικά μόνο σέ μία περίπτωση, στήν ἀντιχριστιανική πλάνη τῆς μετενσάρκωσης. Ἐξόχως διαφωτιστικά εἶναι ὅσα ἀναφέρονται γιά αὐτήν στήν Μασωνική ἔγκυκλοπαίδεια.

Ἀναφέρονται, λοιπόν, τά ἑξῆς: «Ὁ Ἑλευθεροτεκτονικὸς ἐσωτερισμὸς πρεσβεύει ἐπίσης, ὡς εἶναι φυσικόν, τό δόγμα τῆς μετενσάρκωσης ἄνευ τοῦ ὁποίου δέν εἶναι δυνατὸν νά νοηθῆ καί στηριχθῆ ὁ περὶ ἐξελίξε-

5. σ. 127.

6. σ. 127. Πρβλ. καί σ. 103.

7. σ. 507.

8. σ. 510.

9. σ. 93. Πρβλ. A. G. Mackey, An Encyclopaedia of Freemasonry, Vol. 2, Chicago 1947, σ. 851.

10. σ. 127. Βλ. καί σσ. 151,633.

«ΜΟΝΗ Η ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ;»¹

του Αρχιμ. Αύγουστίνου Γ. Μύρου (+)
Δρος Θεολ., Ιεροκήρυκος

Στίς περισσότερες γνωστές αίρέσεις ή Αγία Γραφή αποτελεί τό ἔσχατο καί ἀπόλυτο κριτήριο γιά νά γνωρίσουν οἱ ὀπαδοί τους τήν ἀλήθεια. Οἱ αἰρετικοί διακηρύνουν ἐπίσημα ὅτι ἀπό μόνη της ἡ Βίβλος περιέχει τόν καθαρό καί ἀuthεντικό λόγο τοῦ Θεοῦ καί μόνον αὐτή εἶναι θεόπνευστη καί ἀλάθητη. Ἐπομένως εἶναι ἡ μοναδική πηγή τῆς Ἀποκαλύψεως τοῦ Θεοῦ καί τῆς ἀληθινῆς Πίστεως. Γι' αὐτό καί τά κύρια ἐπιχειρήματα, μέ τά ὁποῖα προσπαθοῦν νά στηρίξουν τίς θέσεις τους, ξεκινοῦν μέ τή φράση, «ἡ Γραφή λέγει...». Ἄλλωστε εἶναι τόσο γνωστό τό περίφημο σύνθημα τῶν Μεταρρυθμιστῶν, «*Sola scriptura*»! (Μόνη ἡ Γραφή). Μ' αὐτό ἐννοοῦν ὅτι δέχονται ὡς μόνη ἀuthεντική πηγή τῆς Ἀληθείας τήν

Ἀγία Γραφή, ἐνῶ ἀπορρίπτουν ἐξ ἀρχῆς τήν γνωστή στήν Ἐκκλησία Ἱερά Παράδοση. Ἐπειδή ἐπάνω σ' αὐτό τό θεμέλιο κτίζουν τά οἰκοδομήματά τους πάμπολες αίρέσεις, εἶναι ἀναγκαῖο νά ἐξετάσουμε ἐάν καί κατά πόσον ἡ πίστη τους αὐτή εἶναι ἀληθινή.

Πρῶτα πρῶτα χρειάζεται νά διασαφηνίσουμε ἀκριβέστερα τί σημαίνει «πηγή» καί τί «παράδοση». Ὅταν χρησιμοποιοῦμε τόν ὄρο «πηγή» ἐννοοῦμε τόν «χώρο» ἀπό τόν ὁποῖο προέρχεται ἡ ἀλήθεια, ἔχοντας ὡς ἀφετηρία τή φυσική πηγή, ἀπό τήν ὁποῖα προέρχεται τό νερό. Ὅταν πάλι χρησιμοποιοῦμε τόν ὄρο «παράδοση» ἐννοοῦμε κυρίως τόν τρόπο, μέ τόν ὁποῖο ἡ ἀλήθεια μεταφέρεται ἀπό γενεά σέ γενεά, ἔχοντας τώρα ὡς ἀφετηρία τήν εἰκόνα τῆς μεταφορᾶς τοῦ νεροῦ ἀπό τόπο σέ τόπο μ' ἓνα κανάλι ἢ μ' ἓνα σωλήνα.

1. Αναδημοσίευση ἀπό τό περιοδικό «ἘΦΗΜΕΡΙΟΣ», ἔτος 61, τεύχ. 9, σ. 17.

ως νόμος. (...) Ἀθανασία ψυχῆς ἄλλως τε, ὡς τήν πρεσβευεῖ ὁ Ἐλευθεροτεκτονισμός, δέν θά ἦτο νοητή ἄνευ τῆς μετενσαρκώσεως»¹¹.

Οἱ Μασωνικές μαρτυρίες ἀποδεικνύουν ὅτι οἱ θέσεις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας γιά τόν Τεκτονισμό ἐπιβεβαιώνονται ἀπό τήν πραγματικότητα καί δέν ἀποτελοῦν ἀστήρικτες κατηγορίες πού εἶναι καρπός προκατάληψης, ὅπως ἰσχυρίζονται διάφοροι τεκτονικοί κύκλοι.

Ταυτοχρόνως ὁμως ἀποδεικνύουν καί τήν ἀπόπειρα παραπληροφόρησης πού ἐπιχειρεῖται ἀπό τόν Τεκτονισμό σχετικά μέ τή φύση καί τά χαρακτηριστικά τῆς ὀργάνωσής τους.

Εἶναι νομίζουμε αὐτονόητο ὅτι κάποιος πού θέλει νά εἶναι συνειδητός Ὁρθόδοξος Χριστιανός δέν μπορεῖ νά εἶναι ταυτοχρόνως καί Τέκτονας. Ποιά σχέση μπορεῖ νά ἔχει τό φῶς τοῦ Εὐαγγελίου μέ τήν ἀποκρυφιστική καί παγανιστική καταχνιά τοῦ Τεκτονισμοῦ; Ἀναμφιβόλως καμία. Ἡ μύηση καί ἡ ἔνταξη κάποιου στή Μασωνία εἶναι ἐπιστροφή ἀπό τόν χῶρο τῆς ζωῆς, ἀπό τόν χῶρο τῆς κατά Χριστόν «καινῆς κτίσης» (Β' Κορ. 5, 17) πού εἶναι ἡ Ἐκκλησία, στόν χῶρο τῆς σκιάς καί τοῦ θανάτου (Ματθ. 4,16. Λουκ 1, 79)¹².

11. σ. 607

12. Πηγή: Περιοδικό Ἐφημέριος, τεύχος 4, Ἀπρίλιος 2006.

Μ' αυτή τήν προϋπόθεση ή Αγία Γραφή δέν είναι πηγή τής θείας Αποκαλύψεως· είναι τρόπος παραδόσεως αυτής. Πηγή τής θείας Αποκαλύψεως και τής αληθινής Πίστεως είναι μόνον ό Ιησούς Χριστός, πού έγινε άνθρωπος, και ή Έκκλησία ως τό Σώμα Του. Ο Χριστός, κατά τήν μαρτυρία του εὐαγγελιστή Ιωάννη, είναι «πλήρης χάριτος και αληθείας» (Ιω. 1,14), και όπως παρατηρεί ό άγιος Ιωάννης ό Χρυσόστομος, αυτός ό ίδιος είναι «αὐτοπηγή και αὐτόρριζα πάντων τῶν καλῶν, αὐτοζωή και αὐτοφῶς και αὐτοαλήθεια» (Εἰς Ιωάννην, 14,1). Αὐτός ό Θεάνθρωπος θέλησε νά παραδοθεῖ ό ίδιος, μαζί μέ τήν θεία Αποκάλυψη πού ἔφερε στόν κόσμο, στους ανθρώπους όλων τῶν ἐπομένων γενεῶν ως τή συντέλεια τῶν αἰῶνων, όπως τό ὑποσχέθηκε στους μαθητές του, «Και ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ἡμῶν εἰμί πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος» (Ματθ. 28,20). Είναι γνωστό όμως ότι ό Ιησούς Χριστός παραμένει στόν κόσμο μας μέ τήν Έκκλησία, πού δέν είναι άλλο παρά τό θεανθρώπινο Σώμα Του, αφού Αὐτός είναι ή ἀπαραίτητη Κεφαλή του Σώματος τής Έκκλησίας (Εφεσ. 1,22· Κολ. 1,18). Ἐπομένως ολόκληρη ή αλήθεια τής θείας Αποκαλύψεως εὐρίσκεται ἀποθησαυρισμένη μέσα στήν Έκκλησία ως του ζωντανου Σώματος του Χριστου. Αὐτή είναι ή πηγή τής Αληθείας.

Η Αλήθεια τής θείας Αποκαλύψεως, μαζί μέ τήν Έκκλησία και αυτόν τόν Θεάνθρωπο, παραδίδεται ἀδιάκοπα ἀπό γενεά σέ γενεά μέ διάφορους τρόπους. Ένας ἀπό αυτούς είναι ή προφορική και βιωματική παράδοση, όπως όμολογοῦν οἱ ἴδιοι οἱ συγγραφείς τής Αγίας Γραφῆς. Αναφέρω ένδεικτικά τούς χαρακτηριστικούς λόγους του Αποστόλου Παύλου στή Β' πρὸς Θεσσαλονικεῖς Ἐπιστολή, 2,15, «Ἄρα οὖν ἀδελφοί, στήκετε και κρατεῖτε τὰς παραδόσεις, ἃς ἐδιδάχθητε εἴτε διὰ λόγου εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν». Ἐξ ἄλλου ἀξίζει νά παρατηρήσουμε ότι ό ίδιος ό Ιησούς Χριστός δέν μᾶς ἄφησε

κανένα γραπτό κείμενο ή βιβλίό. Ότι ἀποκάλυψε στους ανθρώπους τό παρέδωσε μέ τό προφορικό κήρυγμα και τήν πράξη· μέ όσα δηλαδή κήρυξε, όσα ἔπραξε και όσα ἔπαθε. Ο κατ' ἔξοχήν τρόπος παραδόσεως τής θείας Αποκαλύψεως είναι αὐτός τῶν μυστηρίων και μάλιστα του Μυστηρίου τής θείας Εὐχαριστίας, όπως τό γράφει ό ἀπόστολος Παῦλος στους χριστιανούς τής Κορίνθου. «Εγὼ γάρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ Κυρίου, ὃ και παρέδωκα ὑμῖν ὅτι ό κύριος Ἰησοὺς ἐν τῇ νυκτί ἢ παρεδίδοτο ἔλαβεν ἄρτον και εὐχαριστήσας ἔκλασε και εἶπε· λάβετε φάγετε, τοῦτό ἐστι τό σῶμα μου τό ὑπὲρ ὑμῶν κλῶμενον...» (Α' Κορ. 11, 23-24).

Ένας άλλος, μεταγενέστερος τρόπος παραδόσεως τής θείας Αποκαλύψεως, είναι ό γραπτός. Οἱ Απόστολοι του Χριστου και οἱ μαθηταί τους κατέγραψαν σέ βιβλία ένα μέρος ἀπό όσα κήρυτταν για τόν Χριστό και ἀπό όσα παρέλαβαν και ἔπρατταν οἱ ἴδιοι. Τό ότι στά βιβλία τους δέν καταγράφονται ούτε όλα τά λόγια ούτε όλες οἱ πράξεις του Χριστου τό δηλώνει κατηγορηματικά ό εὐαγγελιστής Ιωάννης. «Ἔστι δέ και ἄλλα πολλά όσα ἐποίησεν ό Ἰησοὺς, ἅτινα ἐάν γράφητε καθ' ἓν, οὐδέ αὐτόν οἶμαι τόν κόσμον χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βιβλία» (Ιω. 21, 25).

Όπως ἐξηγεῖ φωτισμένα ό άγιος Ιωάννης ό Χρυσόστομος ἔπρεπε νά μή χρειαζόμαστε τή βοήθεια ἀπό τά γράμματα, αλλά νά ἔχουμε καθαρές τίς καρδιές μας, ώστε τό Ἅγιο Πνεῦμα νά τυπώνει κατ' εὐθειαν σ' αυτές τό θέλημα του Θεου, όπως τό ἔκανε στους δικαίους τής Παλαιᾶς Διαθήκης, τόν Νῶε, τόν Ἀβραάμ, τόν Μωσῆ. Όταν όμως ό ἰουδαϊκός λαός ἔπεσε στόν πυθμένα τής κακίας, τότε ό Θεός ἔδωκε τίς πλάκες μέ τά γράμματα για ὑπενθύμιση. Κι αὐτό τό βλέπει κανείς νά γίνεται και στους Ἁγίους τής Καινῆς Διαθήκης. Ἀκόμη και στους Αποστόλους δέν ἔδωκε τίποτα γραπτό ό Θεός, αλλά ὑποσχέθηκε ότι, ἀντί για γράμματα, θά τούς δώσει τή χάρη του Ἁγίου Πνεύματος νά χαράξει τό θέλημά του στίς καρδιές

Η ΚΑΦΕΜΑΝΤΕΙΑ ΥΠΟ ΤΟ ΦΩΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΣ

του Πρωτοπρ. Μιχαήλ Κωνσταντινίδη
Έντεταλμένου της Ι.Μ. Ζιχνών και Νευροκοπίου

(Α' μέρος)

Μικρή Εισαγωγή

Στήν εποχή μας, δυστυχώς, πολλοί άνθρωποι, ανενημέρωτοι και ανυποψίαστοι, ώθούμενοι κυρίως, από διάφορες άρνητικές καταστάσεις που δημιουργούνται στη ζωή τους, καταφεύγουν για

τήν λύση τών προβλημάτων και τών άδιεξόδων τους σε άτομα που αυτοπροβάλλονται ως «σωτήρες» και «Μεσσίες», ως άνθρωποι με ιδιαίτερα «χαρίσματα» και δυνατότητες, ως πρόσωπα «ίκανά» να προσφέρουν ψυχοσωματική ισορροπία στόν

τους. Η υπόσχεση του Θεού εκφράζεται με τό στόμα του προφήτου Ίερεμία (Ίερ. 38, 31-33): «*Διαθήσομαι ύμιν διαθήκην καινήν, διδούς νόμους μου εις διάνοιαν αυτών και επί καρδιάς γράψω αυτούς και εσονται πάντες διδακτοί Θεού*» (βλ. Ίω. Χρυσ. Εις...).

Είναι φανερό επομένως, ότι ή Αγία Γραφή δέν είναι ή πηγή της θείας Αποκαλύψεως και της άληθινής Πίστεως, αλλά ένας αυθεντικός και θεόπνευστος τρόπος παραδόσεως της Αποκαλύψεως του Θεού. Και δέν είναι ούτε ο μοναδικός ούτε ο πρώτος τρόπος παραδόσεως. Προηγείται ή προφορική, ή βιωματική και ή μυστηριακή παράδοση. Η γραπτή παράδοση αποτελεί, κατά τον Άγιο Ίωάννη τον Χρυσόστομο, «*τόν δεύτερον πλοῦν*», δηλαδή τήν δεύτερη έναλλακτική διαδρομή, για να φθάση τό αποκεκαλυμμένο θέλημα του Θεού σε μās, που χάσαμε τήν πρώτη καθαρότητα της καρδιάς. Αυτή τήν άλήθεια τήν όμολογοῦν χωρίς να τό θέλουν και οι ίδιοι οι αίρετικοί στην πράξη. Εάν πίστευαν ότι ή Αγία Γραφή ήταν ή μόνη θεόπνευστη πηγή της Άληθείας, δέν έπρεπε εκείνοι να ασχολοῦνται με τήν απόρριψη

κάποιων από τά βιβλία της· δέν χρειαζόταν να συγγράφουν πλήθος άλλων βιβλίων για να καθορίσουν τήν πίστη και τή ζωή τών οπαδών τους· δέν θά είχαν φθάσει στό σημείο να διαιρεθῶν σε χιλιάδες παρατάξεις και να άκυρώνουν τό αίτημα του Χριστού «*ίνα ὦσιν έν*» (Ίω. 17,22).

Ένας ρῶσος ιστορικός, για να δείξει τήν πραγματική σχέση ανάμεσα στην πηγή της θείας Αποκαλύψεως και στην Αγία Γραφή, χρησιμοποιει μία πολύ ταιριαστή εικόνα. Η Αγία Γραφή, λέγει, αποτελεί ένα τέλειο και αλάνθαστο χάρτη μίας μεγαλοπόλεως, της Βασιλεία τών ουρανών, που μās αποκάλυψεν ο Χριστός, αλλά και τών δρόμων, που οδηγοῦν σ' αυτήν. Για να βροῦμε τήν πραγματική πόλη του Θεού και να μποῦμε σ' αυτήν δέν μās άρκει ο τέλειος χάρτης· μās χρειάζεται κάποιος να μās εξηγήσει σωστά τά σύμβολα του χάρτη και να μās προσφέρει ένα κλειδί. Αυτή είναι ή ζωντανή αιωνόβια Έκκλησία. Μόνη ή Αγία Γραφή, χωρίς τό κλειδί της άλλης Ίεράς Παραδόσεως, δέν έπαρκει ούτε για να βροῦμε τήν Άλήθεια ούτε για να σωθοῦμε.

σύγχρονο άνθρωπο. «Ο πόνος και η αρρώστια, η επιθυμία για την πρόβλεψη του μέλλοντος, η ανασφάλεια και τό άγχος, η περιέργεια και η μανία έκδικήσεως»¹ και κυρίως η αποξένωση από την ασκητική και μυστηριακή ζωή της Έκκλησίας, είναι οι πιο συνηθισμένες αιτίες που μπορούν να οδηγήσουν, τον εύαλωτο στις δαιμονικές μεθοδείες άνθρωπο, στον σκοτεινό κόσμο της μαγείας και της μαντείας, με τις ποικίλες μορφές και εκδηλώσεις τους.

Μέ καλά μεθοδευμένες τεχνικές, με προκάλυψη πολλές φορές «χριστιανικού» – «έκκλησιαστικού» χαρακτήρα, μάγοι και μάντιες, πνευματιστές και μέντιουμ, γητευτές και γόητες, οίωνοσκοποί και άστρολόγοι, οδηγούν τους δυστυχείς που καταφεύγουν στις ύπηρεσίες τους σέ άρνηση της προσωπικής τους ταυτότητας, καθιστώντας τους έξαρτημένα και άβουλα όντα που, αντί να λύσουν τά προβλήματά τους, καταλήγουν σέ σύγχυση και αδιέξοδο, σέ μαρασμό και κατάθλιψη, σέ ψυχοσωματική και οικονομική έξουθένωση.

Ένα είδος μαντικής τέχνης, εύρέως διαδεδομένο στην εποχή μας, είναι ή καφεμαντεία, ή όποία εύστοχα έχει χαρακτηρησθεϊ, από σύγχρονο όρθόδοξο έρευνητή του άποκρυφιστικού χώρου, ως «ψυχοαρκατωκό του μαλακού Άποκρυφισμού, που μπορεί να άποβεί ιδιαίτερα επικίνδυνο οδηγώντας σέ δαιμονική έπιρροή και ψυχική έξάρτηση τους καταφεύγοντας σέ αυτό χριστιανούς»².

Η έκτεταμένη πιά στο διαδίκτυο και σέ δημόσιους -πολυσύχναστους χώρους (καφετέριες, καφεενεία, ζαχαροπλαστεϊα, νεανικά «στεκία»), φανερή ένασχόληση μέ την καφεμαντεία και ή μεγάλη έλξη που άσκει ή μαντική αυτή τέχνη σέ νέους

κυρίως και μορφωμένους ανθρώπους, μάς δίνει τό έρέθισμα να μελετήσουμε αυτό τό φαινόμενο, στά περιορισμένα πλαίσια αυτού του άρθρου και να τό θέσουμε υπό τό φώς της όρθοδόξου έμπειρίας και ζωής.

Ίστορία της καφεμαντείας

Από σχετικές αναφορές σέ διαδικτυακές ίστοσελίδες αλλά και τηλεοπτικές έκπομπές πληροφορούμαστε ότι ή ίστορική προέλευση της καφεμαντείας χάνεται στά βάθη των αίωνων. Άλλες άποδίδουν την άρχή της στις άρχαιοελληνικές σπονδες μέ νερό και κρασί και τούς ποικίλους σχηματισμούς τους³ και άλλες έντοπίζουν τις ρίζες της στην άρχαία κινεζική τέχνη της τειομαντείας⁴. Ίσχυρή είναι ή έκδοχή ότι οι πρώτοι που έπιδόθηκαν στην καφεμαντεία – διαβάζοντας τά κατακάθια του καφέ – ήταν οι Άραβες⁵, στους όποιους, ή καλλιέργεια του καφέ έφτασε από την Αίθιοπία κατά τόν 14^ο ή 15^ο αιώνα⁶. Μέ τό

3. http://impschool.gr/erga-emeres16-17/images/etos16-17/gymnasio/a_gym/a3/istoria/9.pdf. Βλ. έπίσης, <https://astrologikes-provlepseis.gr/news/i-texni-tis-kafemanteias/>.

4. <https://www.mixanitouxronou.gr/na-sou-po-ton-kafe-anichtochromo-flitzani-efcharista-nea-polles-fouskales-tha-paris-lefta-ta-mistika-tis-kafemantias-ke-i-sigchrones-mantisses-giati-i-smirmies-theorountan-i-kaliteres-kaf/>. Βλ. έπίσης, <https://www.youtube.com/watch?v=M57IISbkzA8> και <https://www.athensmagazine.gr/article/athens-guide/bestofathens/52023-kafes-kai-kafemanteia-h-istoria-enos-polytimoy-mystikoy-apo-ta-bathh-twn-aiwnwn-photos>.

5. <https://www.athensmagazine.gr>, όπ.π. Βλ. έπίσης, <https://www.mixanitouxronou.gr/i-apolasustiki-istoria-tou-kafe/>.

6. Έγκυκλοπαίδεια, Πάπυρος Larousse Britannica, τ.28, σελ. 179, λήμμα καφεόδεντρο. Έκδ. Πάπυρος. Βλ. και <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9A%CE%B1%CF%86%CE%AD%CF%82> και <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9A%CE%B1%CF%86%CE%AD%CF%82>. Αξίζει να σημειωθεί ότι σέ σύγχρονη έκδοση σχετικά μέ την εκμάθηση της τέχνης της καφεμαντείας, προβάλλεται ως πατέρας του μαντικού αυτού είδους ό διάσημος άποκρυφιστής του 16ου αιώνα, Αγρίππας του Νεττεσχαϊμ, βλ. «Πρακτικά άπλά Μαθήματα, Καφεμαντείας – Χαρτομαντείας, Πώς να λέτε τόν καφέ και να ρίχνετε τά χαρτιά. ΑΠΛΗ ΜΕΘΟΔΟΣ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ για όλους». Έκδοτικός Οίκος Δαμιανός, σελ. 8. Περισσότερα στοιχεία για τόν Αγρίππα του Νεττεσχαϊμ μπορεί να άλιεύσει κανείς από την σχετική αναφορά του π. Αντωνίου Αλεβιζόπουλου, στό βιβλίο

1. Αρχιμ. Νικολάου Ι. Πρωτόπαπα, «Έκκλησία και Μαγία», Έκδόσεις Άποστολική Διακονία, σελ. 5.

2. π. Άρσένιος Βλιαγκόφτης, «Άστρολογία, Καφεμαντεία, Όνειρομαντεία στο Φώς της Όρθοδοξίας», Εισήγηση στην Γ' Αντιαιρετική Ήμερίδα, του Αντιαιρετικού Γραφείου της Ι.Μ. Ζιχνών και Νευροκοπίου, 6/05/2019.

πέρασμα τῶν χρόνων, ὁ καφέ γίνεται τό πιο δημοφιλές ρόφημα ὄχι μόνο τῶν πληθυσμῶν τῆς ἀραβικῆς χερσονήσου ἀλλά καί τῶν ὁμοθρήσκων γειτόνων τους, τῶν Ὀθωμανῶν Τούρκων, οἱ ὁποῖοι, μέ τήν σειρά τους, γίνονται ἀφορμή νά ἐπικρατήσῃ ἡ ἐκτεταμένη χρήση τοῦ καφέ στήν Εὐρώπη κατά τόν 16^ο καί 17^ο αἰώνα⁷ καί νά καθιερωθεῖ ὡς μία κεντρική συνήθεια τῆς μεσαιῶς εὐρωπαϊκῆς τάξης.

Τό μεγάλο αὐτό κύμα τῆς διάδοσης τοῦ καφέ ἔφερε μαζί του καί τά παράπλευρα ἐπαγγέλματα⁸. Ἔτσι, οἱ πρῶτες μάντισσες (cup-women) τοῦ φλιτζανιοῦ τοῦ καφέ, ἐμφανίζονται σέ Γαλλία καί Γερμανία, ἡ τέχνη τῆς καφεμαντείας διαδίδεται ταχύτατα καί γίνεται λαοφιλῆς σέ Ἀγγλία καί Οὐγγαρία, οἱ «ἀναζητητές τῆς σοφίας» καί τῆς γνώσεως τοῦ μέλλοντος καταφεύγουν «γιά συμβουλές σέ αὐτές τίς γυναῖκες – προφήτισσες πού κουβαλοῦν μαζί τους μία μικρή τσάντα μέ ψημένους κόκκους καφέ», ἐνῶ σέ ἔντυπα φυλλάδια πού ἐκδίδονται λίγες δεκαετίες μετά, ἀρχές τοῦ 18^{ου} αἰώνα, σέ Λονδίνο, Λειψία, Οὐγγαρία, ἡ «τέχνη τοῦ διαβάσματος τοῦ φλιτζανιοῦ τοῦ καφέ» (The art of reading coffee cups) παρουσιάζεται καί προβάλλεται εἴτε μέ θετικό τρόπο⁹ εἴτε σκωπτικά¹⁰.

Στόν κυρίως Ἑλλαδικό χῶρο, σύμφωνα μέ τόν λαογράφο Τάσο Ἀθανασόπουλο, «ἡ καθημερινή χρήση τοῦ καφέ ἦλθε ἀπό τά παράλια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας μέ τούς πρόσφυγες καί γι' αὐτό οἱ Σμυρνιῆς θεωροῦνται οἱ καλύτερες καφετζοῦδες»¹¹. Ἔτσι, εἴτε σάν μία ἀνάλαφρη ἐνασχόληση, εἴτε σέ πιο σοβαρά ἐπαγγελματικά πλαίσια, τό «διάβασμα» τοῦ

καφέ, ὡς μαντική συμβουλευτική καί καθοδήγηση, διαδόθηκε γρήγορα σέ ὅλη τήν ἑλληνική ἐπικράτεια καί διεῖσδυσε πολύ εὐκόλα στήν καθημερινότητα τοῦ σύγχρονου Ἑλληνα, ὥστε νά θεωρεῖται «ἀναπόσπαστο κομμάτι τῆς ἑλληνικῆς παράδοσης»¹².

Ἡ τεχνική τῆς καφεμαντείας καί οἱ εἰδικές προϋποθέσεις – ἱκανότητες

Ἡ τέχνη τῆς καφεμαντείας, σύμφωνα μέ σχετικές ἱστοσελίδες καί ἐγχειρίδια, ἀπαιτεῖ εἰδική τελετουργική προετοιμασία. Τό φιλικό καί ἤρεμο περιβάλλον καί ἡ καλλιέργεια αἰσθήματος ἐμπιστοσύνης στήν εἰδική τῆς παρέας ἢ τήν ἐπαγγελματία καφεμάντισσα, τό ψήσιμο τοῦ καφέ «σέ σιγανή φωτιά» καί ἡ ἀργή κατανάλωσή του, ἡ τριπλή περιστροφή τοῦ φλιτζανιοῦ γιά νά ἀπλωθοῦν τά κατακάθια τοῦ καφέ στά τοιχώματά του, τό ἀναποδογύρισμα τοῦ φλιτζανιοῦ καί τό στέγνωμα τοῦ καφέ στά τοιχώματα τοῦ φλιτζανιοῦ¹³, ἀποτελοῦν ἀπαραίτητα στάδια τόσο γιά τήν ἐνεργοποίηση του μαντικοῦ «χαρίσματος» τῆς καφετζοῦς ὅσο καί γιά τήν δημιουργία ὑποβλητικῆς ἀτμόσφαιρας πού θά ὑποβοηθήσῃ στό εὐστοχο «διάβασμα» τῶν σχηματισμῶν καί τήν «ἀντικειμενική» ἐρμηνεία τους. Αὐτό πού χρήζει ἰδιαίτερης προσοχῆς καί μᾶς παραπέμπει στό χῶρο τῆς «θετικῆς σκέψης», εἶναι ἡ προτροπή καί ἡ σύσταση πρὸς τούς ἐνδιαφερομένους, εἴτε πρόκειται γιά ἐπίδοξους «διαβαστές» τοῦ καφέ εἴτε γιά πελάτες, νά εἶναι συγκεκριμένοι στό τελετουργικό τῆς προετοιμασίας τοῦ καφέ καί νά «μελετοῦν» - νά σκέφτονται συγκεντρωμένοι στόν ἑαυτό τους - τά θέματα, τά προβλήματα καί τίς λύσεις πού θέλουν νά τούς δείξει ὁ καφέ. Ἔτσι, διαβάζουμε σέ σχετικό δημοσίευ-

του, Ὁ Ἀποκρυφισμός στό Φῶς τῆς Ὀρθοδοξίας, Νεοαποκρυφισμός, Τεύχη 11ον-15ον, Ἀθήνα 1996, σσ. 187-192.

7. <https://www.athensmagazine.gr/>, ὄπ.π.

8. <http://www.ps-magazine.com/your-fortune-in-a-cup-the-ancient-art-of-reading-coffee-cups/>.

9. Ὁ.π.

10. Βλ. Round About Our Coal-Fire, London, 1731, p. 22-23: "We have a sort of Mother Witch . . . which are the Coffee and Tea Throwers to tell People's fortunes...".

11. <https://www.mixanitouxronou.gr/>, ὄπ.π.

12. <https://www.koupaki.gr/%CF%85%CF%80%CE%B7%CF%81%CE%B5%CF%83%CE%AF%CE%B5%CF%82/%CE%BA%CE%B1%CF%86%CE%B5%CE%BC%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%B5%CE%AF%CE%B1/>.

13. <https://www.mixanitouxronou.gr/>, ὄπ.π.

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΟΥ ΠΡΟΣΗΛΥΤΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΞΕΝΕΣ ΧΩΡΕΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΚΑΙ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

του Γεωργίου Η. Κρίππα (†)
Διδάκτορας Συνταγματικού Δικαίου

(Β' μέρος)

Ἄς δοῦμε στή συνέχεια τί προβλέπουν οἱ νομοθεσίες τῶν λοιπῶν κρατῶν περί προσηλυτισμοῦ;

ΓΑΛΛΙΑ: Στή Γαλλία τό ἄρθρο 31 τοῦ νόμου 9.12.1905 ἀπαγορεύει τή χρησιμοποίηση μεθόδων ἀνεντίμων (π.χ. ἐκβιαστικῶν, ἀπατηλῶν κ.λπ.) πρὸς ἐπηρεασμό τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως τοῦ ἄλλου. Ἐπισημαίνουμε τά ἑξῆς ἐν προκειμένῳ: α) ὁ Ὑπουργός Δικαιοσύνης τῆς Γαλλίας, διά τῆς ἀπό 29.2.1996 ἐγκυκλίου του πρὸς τοὺς Γάλλους Εἰσαγγελεῖς, ἐπισημαίνει τήν ὑποχρέωσή τους νά διώκουν ποινικῶς τήν παράνομη δραστηριότητα τῶν αἰρέσεων καί παραθρησκευῶν, στά δέ ἀδικήματα πού ἀναφέρει περιλαμβάνεται καί ἡ ὡς ἄνω διάταξη περί προσηλυτισμοῦ. β) Ὁ Γάλλος Πρωθυπουργός LIONEL JOSPIN

στῆς 12.12.1989 ὡς ὑπουργός Παιδείας τότε ἐξέδωσε ἐγκύκλιο πρὸς τοὺς διευθυντές τῶν σχολείων, διά τῆς ὁποίας τοὺς ἔδιδε ἐντολήν νά ἀπαγορεύουν τόν προσηλυτισμό στά σχολεῖα. γ) Διά τοῦ Διατάγματος 96-387 τῆς 9.5.1996 πού ἐξέδωσε ὁ Γάλλος Πρωθυπουργός ἰδρύεται διῦπουργική ομάδα πρὸς τόν σκοπόν καταπολεμήσεως τῆς δραστηριότητος τῶν αἰρέσεων. δ) Στόν ἑλληνικό Τύπο τῆς 31.7.1997 δημοσιεύεται δήλωση τοῦ Γάλλου ὑπουργοῦ Ἑσωτερικῶν, δοθεῖσα κατόπιν συνεδριάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, κατά τήν ὁποίαν ἡ Γαλλία δέν πρόκειται ποτέ νά ἀναγνωρίσει τήν Σαηεντολογία ὡς θρησκεία. ε) Πλεῖστοι ὅσοι Γάλλοι διαπρεπεῖς συνταγματολόγοι καθηγηταὶ ρητῶς ἀναφέρουν, ὅτι ὁ προσηλυτισμός ἀπαγορεύεται. Με-

μα: «Ὅταν φτιάχνουμε τόν καφέ πρέπει νά εἴμαστε συγκεντρωμένοι σ' αὐτόν. Νά «μελετᾶμε», νά σκεφτόμαστε δηλαδή, αὐτά πού θέλουμε νά μᾶς δείξει ὁ καφές. Νά τόν πίνουμε μέ τήν ἴδια τελετουργία... Σκεφτόμαστε καί μελετᾶμε πρόσωπα καί καταστάσεις πού μᾶς ἐνδιαφέρουν... Ἡ προσωπική μας αὔρα διαχέεται στό φλιτζάνι καί βοηθάει στό φανέρωμα τῶν μελλούμενων. Σκεφτόμαστε θετικά... Πιστεύουμε σ' αὐτό πού κάνουμε... Ὅταν τελειώσει ὁ καφές δέν τόν πίνουμε μέχρι νά μείνει ὁ τζελεβές (κατακάθι) τελειῶς στεγνός. Πρέπει νά ἔχει λίγο ὑγρό καφέ γιά νά μporέσουμε νά γυ-

ρίσουμε τό φλιτζάνι. Μέ κυκλικές κινήσεις γυρίζουμε τό φλιτζάνι ἔτσι ὥστε νά καλυφθεῖ ὁλόκληρο καί νά μὴν μείνει καθόλου σκούρο στό κάτω μέρος. Μετά γυρίζουμε τό φλιτζάνι ἀνάποδα πάνω σέ ἀπορροφητικό χαρτί, τό σταυρώνουμε(!) καί τό ἀφήνουμε νά στεγνώσει τουλάχιστον 5 λεπτά. Ὅσο ασχολούμαστε μέ τή διαδικασία τοῦ φλιτζανιοῦ ἡ σκέψη μας εἶναι συγκεντρωμένη σ' αὐτά πού περιμένουμε...»¹⁴.

(ἡ συνέχεια στό ἐπόμενο)

14. <https://www.tanea.gr/2010/01/24/greece/internetikes-kafetzoydes-kai-online-ksematiastres/>.

ταξύ άλλων μνημονεύουμε τους ROBERT-DUFFAR (*Droits de l'homme et libertés fondamentales*, 6η έκδ. 1996), όπου σέ πολλά σημεία αναφέρεται ότι ο προσηλυτισμός απαγορεύεται (π.χ. σελ. 559, 563, 564, 586, 590), εις δέ τήν σελ. 589 αναφέρεται νομολογία τών δικαστηρίων καταδικάζουσα τόν προσηλυτισμό. Τήν απαγόρευση τού προσηλυτισμού αναφέρει επίσης και ο διαπρεπής καθηγητής RIVERO (*Les libertés publiques*, τόμ. 2, 1996, σελ. 358). Όμοίως ο καθηγητής WACHSMANN (*Libertés publiques*, 1996, σελ. 438). Τά ίδια αναφέρει και ο καθηγητής JACQUES ROBERT (*La liberté de religion, de pensée et de croyance*, εις *Droits et libertés fondamentaux*, 3η έκδ. 1996, σελ. 210, 211, 214), ο οποίος θεωρείται ο διαπρεπέστερος Γάλλος συνταγματολόγος. Ο καθηγητής LECLERCQ (*Libertés publiques*, 2α έκδ. 1994, σελ. 252) αναφέρει, ότι στή Γαλλία απαγορεύεται πᾶσα πράξη προσηλυτισμού. Τέλος ο TURIN (*Les libertés publiques*, 1995, σελ. 118) μνημονεύει σειρά δικαστικῶν αποφάσεων, πού

καταδικάζουν και απαγορεύουν τόν προσηλυτισμό.

ΓΕΡΜΑΝΙΑ: Στή Γερμανία όλα τά γνωστά συγγράμματα περί Συνταγματικού Δικαίου ὄχι μόνον αναφέρουν, ότι ο προσηλυτισμός απαγορεύεται, αλλά μνημονεύουν και σειρά αποφάσεων πού καταδικάζουν ἐπί προσηλυτισμῶ. Οί γνωστότερες ἐξ αὐτῶν (πού αναφέρονται σχεδόν ἀπό ὅλα τά συγγράμματα) εἶναι τρεῖς αποφάσεις λίαν χαρακτηριστικές: ἡ μία τιμωρεῖ ἀστυνομικό Χιλιαστή, ὁ ὁποῖος διενεργοῦσε προσηλυτισμό διά διανομῆς φυλλαδίων ἀπό σπίτι σέ σπίτι, ἡ δευτέρα τιμωρεῖ δάσκαλο πού διενεργοῦσε προσηλυτισμό σέ μαθητές ἐπαγγελματικῆς σχολῆς καί ἡ τρίτη τιμωρεῖ φυλακισμένον λόγω διενεργείας προσηλυτισμοῦ σέ ἄλλον συγκρατούμενόν του, στόν ὁποῖον ὑπεσχέθη νά χορηγήσει καπνό πίπας ἐάν ἐδέχτο νά προσχωρήσει εις τήν θρησκείαν τού προσηλυτίζοντος κρατουμένου. Ἐκ τού μεγάλου πλήθους τῶν συγγραμμάτων στή Γερμανία πού αναφέρονται στήν απαγόρευση τού προσηλυτισμοῦ μνημονεύουμε, ἐντελῶς ἐπιλεκτικά, τά ἐξῆς: MAUNZ-DURIG-HERZOG-SCHOLZ, *Grundgesetz-Kommentar Art. 4 Rdnr. 52, 71, 83. v. MINCH*, *Grundgesetz-Kommentar* 1981, τόμ. I, 2α έκδ., σελ. 222. LISTL, *Das Grundrecht der Religionsfreiheit in der Rechtsprechung der Gerichte der Bunnaesrepublik Deutschland*, 1971, σελ. 76. BLECKMANN, *Staatsrecht II, Die Grundrechte*, σελ. 631. FORWEIN-PEUKERT, *Europäosche Menschenrechtskonvention EMKR-Kommentar*, 1985, σελ. 212. BRINKMANN-HACKENDROCH, *Grundrechtskommentar zum Grundgesetz, Art. 4 σελ. 9. BLECKMANN, Von der individuellen Religionsfreiheit des Art. 9 EMKR zum Selbstbestimmungsrecht der Kirchen*, 1995, σελ. 43. R. ABEL, *Grenzen der Religionsfreiheit 1987*, σελ. 43-44. KLEIN-ABEL, *Verfassungsrechtliche Aspekte, εις Justinische Probleme in Zusammenhang mit den*

Σημείωση τῆς Σύνταξης

- Τά ἐνυπόγραφα ἄρθρα ἐκφράζουν τίς ἀπόψεις τῶν συγγραφέων τους. Ἡ διεύθυνση τού περιοδικοῦ δέν φέρει εὐθύνη γιά τίς ἀπόψεις τῶν ἀρθρογράφων.
- Οί ἀναδημοσιεύσεις σχολίων ἢ πληροφοριῶν ἀπό ξένα ἢ ἑλληνικά περιοδικά καί ἄλλα ἔντυπα ἢ τό διαδίκτυο δημοσιεύονται μέ κάθε ἐπιφύλαξη, ἀφοροῦν σέ ἀπόψεις καί δέν στοχεύουν στήν προσβολή ἢ στήν ἀπομείωση τῆς τιμῆς καί τῆς ὑπολήψεως τῶν προσώπων, στά ὁποῖα ἀναφέρονται καί τά ὁποῖα σεβόμεθα δεόντως.
- Τήν εὐθύνη γιά τίς ἐκφραζόμενες ἀπόψεις στίς δημοσιευόμενες ἐπιστολές φέρουν ἀποκλειστικά οἱ ἐπιστολογράφοι καί ὄχι ἡ Συντακτική Ἐπιτροπή.
- Ἐπιτρέπεται ἡ ἀναδημοσίευση, κατόπιν ἀδείας ἀπό τήν Διεύθυνση τού περιοδικοῦ.

sogenannten neuen Religionen, 1981, σελ. 47. Ως προς τό ότι ό προσηλυτισμός στη Γερμανία όχι μόνον απαγορεύεται αλλά και τιμωρείται και ποινικώς αναφέρεται έν πάση λεπτομερεία ό γνωστότατος και διαπρεπής καθηγητής PETER HABERLE στη μελέτη του «Exzessive Glaubenswerbung in Sonderstatusbeverhaltnissew, Bverwgen 30, 29 (εις Juristische Schulung, 1969, σελ. 265 έπ.).

Είμαι χαρακτηριστικό ότι στη Γερμανία δέν υπάρχει συγκεκριμένη διάταξη πού νά τιμωρεί τόν προσηλυτισμό. Παρά ταύτα οί Γερμανοί νομικοί και τά γερμανικά δικαστήρια, συνδυάζοντας τίς υπάρχουσες παρεμφερείς διατάξεις, π.χ. περί θρησκευτικής έλευθερίας, περί απάτης, εκβίασεως, παραπλανήσεως, δολίας αποσιωπήσεως άληθών γεγονότων και δεδομένων κ.λπ., καθώς και τίς διατάξεις περί απαγορεύσεως διανομής φυλλαδίων χωρίς κρατική άδεια, κατόρθωσαν νά στηρίξουν τήν άποψη περί διαπράξεως προσηλυτισμού και μάλιστα νά επιβάλουν ποινές έναντίον τών παραβατών. Οί προαναφερθεισες αποφάσεις πού καταδικάζουν επί προσηλυτισμῶ και πού αναφέρονται από όλους σχεδόν τούς Γερμανούς Συνταγματολόγους, είναι ή απόφαση τής 8.11.1960 του Συνταγματικού Δικαστηρίου (Bverfge 12, σελ. 1) πού καταδικάζει κρατούμενον για προσηλυτισμό εις βάρος άλλου συγκρατουμένου του, ή απόφαση τής 11.5.1968 του Άνωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου (Kirche, 10, σελ. 96) και ή 9.11.1962 του ίδιου Δικαστηρίου (Bverwge 15, σελ. 134). Επίσημαίνουμε επίσης τήν απόφαση τής 3.6.1991 του Άνωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου τής Βαυαρίας (Arch-Kath-Recht 160, σελ. 170), ή όποία δέχεται ότι τό άρθρον 9 τής Εύρωπαϊκής Συμβάσεως Άνθρωπίνων Δικαιωμάτων απαγορεύει τόν προσηλυτισμό. Επίσης στη Γερμανία υπάρχουν αποφάσεις δικαστηρίων πού καταδικάζουν όπαδούς τών αίρέσεων για διανομή φυλ-

λαδίων στους περαστικούς χωρίς τήν άδεια τής αρμοδίας αρχής, όπως π.χ. ή Έφετείου Dusseldorf 2.7.1978 (Kirche 17, σελ. 10). Τέλος, έπισημαίνουμε και τήν απόφαση του Έφετείου Φραγκφούρτης 25.3.1982 (Kirche 19, σελ. 269), ή όποία απαλλάσσει χριστιανόν κληρικόν, ό όποιος κατέκρινε σέ συνέντευξη τύπου τίς μεθόδους του προσηλυτισμού τών αίρέσεων και απορρίπτει τήν έναντίον του έγερθεισαν διά τόν λόγο αυτόν άγωγή τής αίρέσεως Moon. Υπ' όψιν ότι στη Γερμανία πλειστάκις οί κρατικές υπηρεσίες εκδίδουν ανακοινώσεις (τίς γνωστές ως Warnung) διά τών όποίων προειδοποιούν τούς πολίτες ότι όρισμένη αίρεση είναι επικίνδυνη και πρέπει νά προσέχουν ίδια οί γονείς τά τέκνα τους. Έναντίον τών έν λόγω κρατικῶν ανακοινώσεων έχουν προσφύγει πάμπολλες φορές οί αίρέσεις εις τά δικαστήρια μέ αίτημα νά απαγορευθῆ ή έκδοση τών ανακοινώσεων αυτών. Όλες όμως τίς φορές τά δικαστήρια άπερριψαν τίς έν προκειμένῳ αιτήσεις και άπεφάνθησαν, ότι καλῶς ή κρατική διοίκηση τίς εκδίδει (π.χ. Διοικητικό Έφετείο Βάδης Βυττεμβέργης 29.8.1998 Kirche 26, σελ. 221, όμοίως απόφαση του ίδιου δικαστηρίου τής 4.10.1988 αυτόθι, σελ. 276. Επίσης απόφαση Διοικητικού Έφετείου Münster 15.5.1996 NJW 1996, σελ. 3355. λέπε ώσαύτως Άνωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου 13.3.1991 Dön 1992, σελ. 81).

ΕΛΒΕΤΙΑ: Καί στη χώρα αυτή ό προσηλυτισμός θεωρείται επίσης απαγορευμένος. Η πλέον γνωστή απόφαση δικαστηρίου είναι ή 59/24 απόφαση του Έλβετικού Άκυρωτικού (Enscheidungen des Schweizerischen Bundesgerichts, τόμ. 50, μέρος I, σελ. 369), ή όποία καταδικάζει Χιλιαστή, διότι διένειμε τό περιοδικό «Σκοπιά» από σπίτι σέ σπίτι. Τό ότι ό προσηλυτισμός τιμωρείται στην Έλβετία τό επιβεβαιώνουν και οί γνωστοί Έλβετοί συνταγματολόγοι πανεπιστημιακοί καθηγηταί SALADIN (Grundrechte im Wandel 3η έκδ. 1982, σελ. 22

καί 27-28) καί FAVRE (Droit Constitutionnel Suisse, 2α έκδ. 1970, σελ. 284-285).

ΑΓΓΛΙΑ: Στήν Αγγλία επίσης ό προσηλυτισμός τιμωρείται. Σχετικῶς ό MALKOM SHAW στό ἔργο του Freedom of thought: Conscience and religion, 1993, σελ. 456, ἀναφέρει, ὅτι ό προσηλυτισμός θεωρεῖται ἀπαγορευμένος βάσει τοῦ περιθρησκευτικῆς ἐλευθερίας ἄρθρου 9 τῆς Εὐρωπαϊκῆς Συμβάσεως Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Η.Π.Α.: Στή χώρα αὐτή ρητῶς, κατηγορηματικῶς καί ἐμφανῶς ό προσηλυτισμός (ὅπως τόν γνωρίζουμε ἐδῶ στήν Ἑλλάδα **ἀπαγορεύεται καί τιμωρεῖται ποινικῶς.** Ὅλες σχεδόν οἱ Πολιτείες ἔχουν δικούς τους νόμους πού ἀπαγορεύουν τήν προσπάθεια ἐπηρεασμοῦ τῶν θρησκευτικῶν πεποιθήσεων τοῦ ἄλλου διά χρησιμοποίησεως μεθόδων ἀνεπίμων ὡς ἐ.π. διανομή προπαγανδιστικῶν φυλλαδίων, παραπλάνηση ἢ ἐξαπάτηση ἢ ὑπόσχεση παροχῶν κ.λπ. Οἱ κυριότερες ἐν προκειμένῳ δικαστικές ἀποφάσεις τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου Supreme Court (εἰς MILLER-FLOWERS, TOWARD BENEVOLENT NEUTRALITY: Church-State and the Supreme Court, 1977, σελ. 76 ἐπ.) εἶναι οἱ ἐξῆς: α) 319 US 296 Cantweell κατά Conencticut (αὐτόθι σελ. 76), ἡ ὁποία μάλιστα παραθέτει ὀλόκληρο τό κείμενο τοῦ ἀμερικανικοῦ νόμου πού τιμωρεῖ τόν προσηλυτισμό. Ἡ ἀπόφαση αὐτή καταδικάζει ὑπαίτιους ἐπί προσηλυτισμῶ, οἱ ὁποῖοι διένειμαν φυλλάδια προπαγανδιστικά ἀπό σπίτι σέ σπίτι κρατώντας φορητό πικ-απ, τό ὁποῖο ἔπαιζε ἐπίσης κείμενα προσηλυτιστικά, ὁ δέ προσηλυτισμός γινόταν σέ συνοικία κατοικουμένη ὑπό Χριστιανῶν Καθολικῶν. Τά διανεμόμενα φυλλάδια ἦσαν γνωστά προπαγανδιστικά, οἱ δέ ἀκουόμενοι δίσκοι ἀπό τό πικ-απ ἀνέφεραν, ὅτι τά ὑπάρχοντα θρησκευτικά συστήματα ἦσαν ὄργανα τοῦ σατανᾶ. β) Στίς συνεκδικασθεῖσες ἀποφάσεις 316 US/ Jones κατά Opelika

Bowden κατά Fort Smith καί Jobin κατά Πολιτείας Aizona καταδικάζονται ὑπαίτιοι γιά προσηλυτισμό, οἱ ὁποῖοι διένειμαν φυλλάδια ἀπό σπίτι σέ σπίτι ἔναντι πολύ χαμηλοῦ ἀντιτίμου, ἐάν δέ κάποιος τούς ἔλεγε, ὅτι δέν ἔχει χρήματα νά πληρώσει τό φυλλάδιο, τοῦ τό ἔδιναν δωρεάν. Ἐπίσης οἱ καταδικασθέντες εἶχαν φορητό πικ-απ, τό ὁποῖο ἔπαιζε δίσκους μέ ἀποσπάσματα τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Οἱ καταδικασθέντες ἦσαν Χιλιαστές (αὐτόθι, σελ. 82). γ) Ἡ ἀπόφαση 319 US 105 Murdock κατά Πολιτείας Pennsylvania (αὐτόθι, σελ. 98) καταδικάζει ἐπίσης καί αὐτή Χιλιαστές ἀσκοῦντας προσηλυτισμό ἀπό σπίτι σέ σπίτι, οἱ ὁποῖοι διένειμαν περιοδικά καί φυλλάδια σέ πολύ χαμηλές τιμές (25 centes τά περιοδικά καί 5 cents τά φυλλάδια), κρατοῦσαν δέ ὡσαύτως φορητό πικ-απ, τό ὁποῖο ἔπαιζε δίσκους προπαγανδίζοντες τίς ιδέες τους. Ἡ ἀπόφαση αὐτή ἀναφέρει, ὅτι δέν ἐπίσθη, ὅτι οἱ καταδικασθέντες ἐνεργοῦσαν ἀσκοῦντες τό δικαίωμα τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, προσθέτει δέ ὅτι οἱ «Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά» δέν εἶναι ὑπεράνω τοῦ νόμου (Jehona'w Witness are not above the Law). δ) Τέλος, ἡ ἀπόφαση 321 US 158 Prince κατά Πολιτείας Massachusetts (αὐτόθι, σελ. 135) καταδικάζει Χιλιαστές, διότι διένειμαν τό περιοδικό «Σκοπιά» στούς δρόμους. Μάλιστα τούς καταδικάζει ἐπί πλέον, διότι ἡ διανεμούσα τό περιοδικό «Σκοπιά» στούς δρόμους χρησιμοποιοῦσε πρὸς τοῦτο καί τά ἀνήλικα τέκνα της, τά ὁποῖα τά ἐξωθοῦσε εἰς τό νά διαπράττουν προσηλυτισμό κατά τόν τρόπο αὐτόν.

Εἶναι σημαντικό νά τονίσουμε, ὅτι σέ ὅλες τίς προαναφερόμενες ἀποφάσεις οἱ ὑπαίτιοι ἰσχυρίσθησαν στό δικαστήριο, ὅτι οἱ ἀντίστοιχοι νόμοι, γιά παράβαση τῶν ὁποίων ἐδιώκοντο ἦσαν ἀντισυνταγματικοί, διότι ἀπαγορεύοντες τόν προσηλυτισμό παρεβίαζαν τό ἀτομικό τους δικαίωμα νά διακηρύξουν τίς θρησκευτικές τους πε-

ποιθήσεις. Όμως όλες οι αποφάσεις αυτές απορρίπτονται ασυζητητί την ένσταση των κατηγορουμένων περί αντισυνταγματικότητας. Τοῦτο διότι οι διατάξεις που τιμωρούν τον προσηλυτισμό έχουν ως σκοπό, να προστατεύσουν το κοινό από ενέργειες εξαπατήσεως του ή παραπλανήσεως του, ή δέ άσκηση της θρησκευτικής ελευθερίας υπόκειται πάντοτε εις όρια.

ΒΕΛΓΙΟ: Στο Βέλγιο ο προσηλυτισμός ρητώς απαγορεύεται από το άρθρο 142 του Ποινικού Κώδικος της χώρας αυτής. Ρητώς αναφέρουν τοῦτο παραθέτοντες και το κείμενο του έν λόγω άρθρου οι πανεπιστημιακοί καθηγηταί VELAERS και FOBLETS στη μελέτη τους L' appréhension du fait religieux par le droit- A propos des minorités religieuses, δημοσιευμένη εις το νομικό περιοδικό Revue Trimestrielle des droits de l' homme 1997, σελ. 273 έπ., ή δέ διάταξη του Ποινικού Κώδικος που τιμωρεί τον προσηλυτισμό περιέχεται στην σελ. 305 ύποσημ. 87.

ΔΑΝΙΑ: Στη Δανία ο προσηλυτισμός επίσης απαγορεύεται και τοῦτο έχει επικυρωθή και από το Εὐρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Συγκεκριμένως, το δικαστήριο αυτό διά της από 7.12.1976 αποφάσεως του (ύπόθεση KJELDSSEN, BUSK MADSEN και PEDERSEN κατά Δανίας, εις BERGER: Jurisprudence de la Cour Européene des droits de l' homme, 5η έκδ. 1996, σελ. 438) απέφάνθη, ότι το Δανικό κράτος δέν έχει το δικαίωμα να προβαίνει σε πράξεις παραβιάζουσες τά δικαιώματα των Χριστιανών, διότι τοῦτο αποτελεί προσηλυτισμόν ανεπίτρεπτον κατ' άρθρον 9 της Εὐρωπαϊκής Συμβάσεως Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Υπ' όψιν ότι ή απόφαση Κοκκινάκη κατά Ελλάδος του έν προκειμένω δικαστηρίου μνημονεύει ρητώς την παρούσα περί Δανίας απόφαση, προκειμένου να δικαιολογήσει, ότι στην Ελλάδα καλώς απαγορεύεται ο προσηλυτισμός, διότι και έδω αντίκειται στην ως

άνω διάταξη της Εὐρωπαϊκής Συμβάσεως Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Η παρούσα ύπόθεση έχει ως έξής: Το κράτος της Δανίας εισήγαγε στα σχολεία το μάθημα της σεξουαλικής άγωγής. Οι Δανοί Χριστιανοί γονείς ύπεστήριξαν, ότι οι θρησκευτικές τους πεποιθήσεις θίγονται έξ αυτού, καθ' όσον ή Χριστιανική θρησκεία δέν έπιτρέπει εις τούς ανηλικούς, να πραγματεύονται τέτοια θέματα, καθ' όσον διδάσκει την παρθενίαν εκτός γάμου και δέν είναι δυνατόν οι Χριστιανοί μαθητές να διδάσκονται, ότι έπιτρέπονται οι εκτός γάμου γενετήσιες σχέσεις και να καθοδηγούνται στο τί να πράξουν. Κατ' αυτόν τον τρόπο θά ύφίσταντο αντιχριστιανική διδασκαλία, δηλαδή θά διενεργείτο εις βάρος τους προσηλυτισμός, ο όποιος είναι ανεπίτρεπτος υπό της διατάξεως του άρθρου 9 της Εὐρωπαϊκής Συμβάσεως Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Το Εὐρωπαϊκό Δικαστήριο απέδέχθη την έν προκειμένω προσφυγή των Δανών Χριστιανών γονέων και άκύρωσε το διάταγμα της Δανίας, που εισήγαγε την σεξουαλική άγωγή εις τά σχολεία, χαρακτήρισαν τοῦτο ως ανεπίτρεπτη άσκηση του προσηλυτισμού εκ μέρους του κράτους.

Όπως βλέπουμε λοιπόν σε πολλά κράτη ο προσηλυτισμός τιμωρείται και απαγορεύεται, πράγμα που έχει ρητώς και κατηγορηματικώς αποδεχθή και το Εὐρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Έννοείται, ότι στη Ελλάδα όλα αποκρύπτονται και αποσιωποῦνται δολίως άκόμη και από καθηγητές Νομικών Σχολών-Συνταγματολόγους, οι όποιοι πληρώνονται από το ύστέρημα του λαού για να μάς διδάσκουν την αλήθεια και όχι για να την αποσιωποῦν ή να μάς παραπλανοῦν. Φυσικά αυτό συμβαίνει μόνο στην Ελλάδα. Στο έξωτερικό ποτέ δέν είδα πανεπιστημιακό καθηγητή σε θέματα θρησκευτικής ελευθερίας να αποσιωπᾷ ή να διαστρεβλώνει την αλήθεια.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΑΣΤΡΟΛΟΓΙΑΣ

του Λάμπρου Κ. Σκόντζου
Θεολόγου – Καθηγητού

(Α' μέρος)

Μιά από τις πιο δεισιδαίμονες σύγχρονες πίστεις και πρακτικές είναι και το φαινόμενο της αστρολογίας, ή όποια ασκεί καταλυτική δράση στην ψυχοσύνθεση του σημερινού ανθρώπου, εις τρόπον ώστε να αποτελεί γι' αυτόν τρόπο ζωής, τό βάθρο του πνευματικού του αποπροσανατολισμού και τόν χειρότερο, τόν ευχερέστερο τρόπο πρόσληψης του νεοεποχίτικου αποκρυφισμού. Γι' αυτό και είναι ανάγκη να καταδειχτεί ποιά είναι ή φύση της αστρολογίας, ποιές είναι οι καταβολές της και ή ιστορική της εξέλιξη. Αν είναι ή όχι επιστήμη, όπως ισχυρίζονται οι πολυπληθείς θεράποντες της και ποιές και τί ειδους επιδράσεις έχει στη σύγχρονη κοινωνία.

Η αστρολογία, όπως προκύπτει και από την ονομασία της, παραπέμπει στην παρατήρηση των αστρικών συστημάτων του ουρανίου θόλου. Οι «ειδικοί» της αστρολογίας υποστηρίζουν πως τά ουράνια σώματα, οι θέσεις και οι κινήσεις τους διαδραματίζουν καθοριστικό και ιδιαίτερο ρόλο για τό κάθε ανθρώπινο πρόσωπο. Καθορίζουν, όπως ισχυρίζονται, τόν χαρακτήρα του, τήν ιδιοσυγκρασία του, τή νοητική του κατάσταση, τόν ψυχικό του κόσμο, τά προτερήματά του, τά ελαττώματά του, τή σωματική του διάπλαση, τήν υγεία του κ.λπ. Επί πλέον ρυθμίζουν, όλόκληρη τή ζωή του, τήν καθημερινή του ένασχόληση, τήν επαγγελματική του σταδιοδρομία, τόν γάμο του, τήν ευημερία του ή τή δυστυχία

του, τήν προκοπή του ή τις άποτυχίες του.

Η αστρολογία στηρίζεται στη δοξασία ότι τό σύμπαν, όλόκληρος ό υλικός κόσμος, θεωρείται ως ένα ενιαίο σύστημα «έν τό πᾶν», τό όποιο έχει άφ' έαυτου ζωή, είναι ζωντανό, «έμψυχωμένο». Αυτή ή «ζῶσα κοσμική ουσία» ταυτίζεται μέ τόν άπρόσωπο «θεό» της «Νέας Έποχής», ή όποια άσυναίσθητα και μαγικά, καθορίζει τήν παγκόσμια νομοτέλεια. Μέ άλλα λόγια, ή αστρολογία στηρίζεται και κινείται σε ειδωλολατρικά πανθειστικά και άποκρυφιστικά πλαίσια.

Σύμφωνα μέ τούς αστρολόγους τά πάντα, στόν κόσμο, στόν άνθρωπο και στην ιστορία, προκαθορίζονται, μέ άπόλυτο μοιρολατρικό τρόπο, από τά ουράνια σώματα. Η επίδρασή τους στόν άνθρωπο είναι καταλυτική, αφήνοντάς του έλάχιστα, έως μηδαμινά περιθώρια, να διαμορφώσει ό ίδιος τή ζωή του και να διαπλάσει τήν προσωπικότητά του! Μόνο πού αυτός ό «προκαθορισμός» είναι άδηλος και άπρόσιτος στους πολλούς. Αντίθετα, είναι «έκδηλος και διαχειρίσιμος» στους «ειδικούς χαρισματικούς», στους αστρολόγους, οι όποιοι έχουν τήν «ικανότητα» και τήν «ειδική γνώση» να «διαβάζουν τήν έσωτερική ύφή» των άστρων και να «άποκωδικοποιούν» τις προκαθορισμένες μυστικές (μαγικές) επιδράσεις τους στόν κάθε άνθρωπο. Διά τής μαντικής, ή όποια και αυτή έχει πρωτόγονη και ειδωλολατρική καταβολή και

ἀποκρυφιστικό χαρακτήρα, «μεταφέρουν» τὰ «μυστικά» τῶν ἄστρον σέ ἀνθρώπους καί «φανερώνουν» τό μέλλον τους!

Οἱ «λειτουργοί» τοῦ χώρου τῆς ἀστρολογίας, προκειμένου νά δώσουν «ἐπισημότητα» καί «κῦρος» στήν ἀπόκρυφη τέχνη τους, συνδέουν τήν ἀστρολογία (μᾶλλον τήν συγγέουν) μέ τήν ἐπιστήμη τῆς Ἀστρονομίας, μέ ἀποτέλεσμα, ἄτομα παντελῶς ἄσχετα μέ τήν ἐπιστήμη αὐτή, νά ὀμιλοῦν, νά γράφουν καί νά ἀσχολοῦνται μέ ἀστρονομικά θέματα!

Γιά νά κατανοήσουμε τή βάση της ἀστρολογίας, πρέπει νά ἀνατρέξουμε στίς δοξασίες τῶν εἰδωλολατρικῶν θρησκευτῶν τοῦ παρελθόντος καί τοῦ παρόντος (Νεοπαγανισμός, Νέα Ἐποχή), γιά νά διαπιστώσουμε πῶς, σύμφωνα μ' αὐτές, ὁ φυσικός κόσμος εἶναι «ἔνθεος» καί κατοικητήριο καί τό πεδίο δράσεως «μυστικῶν δυνάμεων», οἱ ὁποῖες καθορίζουν καταλυτικά τή ζωή τῶν ἀνθρώπων. Αὐτή ἡ πίστη ὀδήγησε τόν πρωτόγονο ἄνθρωπο νά «βρεῖ τρόπους» γιά νά τίς «διαχειριστεῖ» καί νά τίς χρησιμοποιήσει, ἀνάλογα, εἴτε γιά τό καλό τό δικό του καί τῶν οἰκείων του, εἴτε γιά τήν πρόκληση καταστροφῆς γιά τούς ἄλλους. Οἱ τρόποι τῆς «διαχείρισης» τῶν «μυστικῶν δυνάμεων τῆς φύσεως» ἀποτελεῖ τό φαινόμενο τῆς μαγείας. Ἐνας τέτοιος τρόπος «διαχείρισης» εἶναι καί ἡ ἀστρολογία, τέχνη σαφῶς ἀπόκρυφη, μαγική καί πρωτόγονη! Κρινόμενη αὐτή ἡ πίστη ἀπό χριστιανικῆς ἐπόψεως, οἱ δυνάμεις αὐτές εἶναι δαιμονικές.

Εἰδικά, ὁ μεγαλειώδης καί μυστηριώδης οὐράνιος θόλος προξενοῦσε στόν πρωτόγονο ἄνθρωπο δέος καί φόβο. Τά οὐράνια σώματα ἐξέλαβε ὡς «θεότητες» καί τούς ἔδωσε ὀνόματα «θεῶν», τά ὁποῖα διαιώνονται ὡς τά σήμερα (Δίας, Κρόνος, Ἑρμῆς, Ἄρης, Ἀφροδίτη, κ.λπ.) καί τούς ἀπέδιδε λατρεία. Πρόκειται γιά τήν ἀστρολατρεία, ἡ ὁποία ἀναπτύχθηκε στούς ἀνατολικούς λαούς καί στούς ὕστερους χρόνους τῆς

ἀρχαιότητος στόν ἑλληνορωμαϊκό κόσμο. Ἡ ἀστρολογία ἐμφανίστηκε, ἀναπτύχθηκε καί ἐδραιώθηκε στήν ἀστρολατρεία. Ἄλλωστε δέν εἶναι τυχαῖο τό ὅτι οἱ ἀστρολόγοι ἦταν κατά κανόνα ἱερεῖς τῶν εἰδώλων, οἱ ὁποῖοι μέσω τῆς ἀστρολογίας ἀσκοῦσαν τεράστια ἐπιρροή (πρός ὄφελός τους) στίς μάζες. Μάταια πολλοί ἀρχαῖοι σοφοί καί ἐπιστήμονες προσπάθησαν νά περιθωριοποιήσουν τά φαινόμενα ἀγυρτείας καί ἐκμετάλλευσης στίς ἀφελεῖς λαϊκές μάζες. Κλασσική περίπτωση ὁ φιλόσοφος Ἀναξαγόρας ὁ Λαμψακινός (490-427), ὁ ὁποῖος εἶχε στιγματίσει τήν ἀστρολατρεία καί κινδύνευσε νά χάσει τή ζωή του ἀπό τούς εἰδωλολατρικούς ὄχλους τῶν Ἀθηνῶν.

Ὁ Χριστιανισμός ἀπέρριψε ἐξ' ἀρχῆς τήν ἀστρολογία, μαζί μέ ὀλόκληρο τό σαθρό καί δεισιδαῖμον εἰδωλολατρικό οἰκοδόμημα. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος συμβούλεψε τόν Τιμόθεο: «βεβήλους καί γραῶδεις μύθους παραιτοῦ» (Α' Τιμ. 4,7). Παράγγειλε στούς χριστιανούς τῶν Κολοσσῶν: «βλέπετε μή τίς ὑμᾶς ἔσται ὁ συλλαγωγῶν διά τῆς φιλοσοφίας καί κενῆς ἀπάτης, κατά τήν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατά τά στοιχεῖα τοῦ κόσμου καί οὐ κατά Χριστόν» (Κολ. 2,8) καί νά μὴν ἐξααρτῶνται («ἐκ» τῶν στοιχείων τοῦ κόσμου... ἃ ἔστι πάντα εἰς φθοράν τῇ ἀποχρήσει, κατά τά ἐντάλματα καί διδασκαλίας τῶν ἀνθρώπων» (Κολ. 2,20-22), συμπεριλαμβάνοντας ὁ μέγας Ἀπόστολος προφανῶς, ὡς δεισιδαιμονία καί τήν ἀστρολογία τῆς ἐποχῆς του.

Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ἐνέταξαν τήν ἀστρολογία στίς πιό ἐπικίνδυνες ἀπόκρυφες μαγικές πρακτικές καί τήν χαρακτηρίσαν ὡς ἔργο τοῦ ἀνθρωποκτόνου σατανᾶ. Ὁ Ἰππόλυτος Ρώμης, ἀναιρώντας τήν ἀστρολογία, ἔθεσε τό εὐλογο ἐρώτημα: «οἱ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ γεννηθέντες οὐ τόν αὐτόν ἔζησαν χρόνον, ἀλλ' οἱ μὲν λόγου χάριν βασίλευσαν, οἱ δέ ἐν πέδαις κατεγήρασαν;» καί καταλήγει: «ταῦτα δέ καί τά τούτοις ὅμοια γέλωτός ἐστι μᾶλλον ἄξια

καί οὐ σπουδῆς» (ΒΕΠ, 5,119). Τό πρωτοχριστιανικό κείμενο «Διδαχή τῶν Δώδεκα Ἀποστόλων» προτρέπει: «Τέκνον, μή γίνου οἰωνοσκόπος, ... ἐκ γάρ τούτων ἀπάντων εἰδωλολατρία γίνεται» (Θ.Η.Ε., τόμ. 2, στ. 420). Ὁ Μ. Βασίλειος παρατηρεῖ πῶς ἂν τό μέλλον μας καί τίς πράξεις μας ὀρίζαν τά ἄστρο καί τά ζώδια, τότε θά ἦταν περιττοί οἱ νομοθέτες καί οἱ νόμοι τους καθῶς καί οἱ δικαστές πού τιμωροῦν τήν πονηρία καί τήν ἀδικία καί τιμοῦν τήν ἀρετή (ΕΠΕ, 4,240). Ἄλλοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας, ὅπως οἱ, Κύριλλος Ἱεροσολύμων, Συνέσιος Κυρήνης, Εὐστάθιος Ἀλεξανδρείας, Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, Γρηγόριος Νύσσης, Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός κ.ἄ. ἀντιτάχτηκαν μέ σφοδρότητα στήν ἀστρολογία.

Στούς νεώτερους χρόνους ἡ ἀστρολογία οὐδέποτε κατόρθωσε νά συνδεθεῖ μέ τήν ἐπιστήμη καί ἰδιαίτερα τήν Ἀστρονομία, παρ' ὅλες τίς προσπάθειες τῶν ἀποκρυφιστῶν νά τῆς δώσουν «ἐπιστημονική» ἐπίφαση. Ἀντίθετα οἱ ἐπιστήμονες διεξήγαγαν ἀγῶνες κατά τῆς ἀστρολογίας, χαρακτηρίζοντάς την ὡς ψευδοεπιστήμη καί ἀγυρτεία, ἀποδεικνύοντας πῶς οἱ φυσικές δυνάμεις, ἀσκοῦν μέν κάποιες φυσικές ἐπιδράσεις στά ἀνθρώπινα πρόσωπα, ὅμως σέ καμιά περίπτωση δέν μποροῦν νά διαμορφώνουν χαρακτήρες, νά κανονίζουν μοιρολατρικά τή ζωή μας καί τό χειρότερο: νά ἔχουν τή δυνατότητα προβλέψεων τοῦ μέλλοντος. Ὁ διάσημος ἀστρονόμος Κέπλερ (1571-1630) ἔλεγε πῶς «ἡ ἀστρονομία ἔχει νόθον θυγατέρα τήν ἀστρολογία» (ΘΗΕ, τόμ. 2, στ. 420). Ὁ διαπρεπής γερμανός ἀστρονόμος J. Herman ἔγραψε πῶς «ἡ ἀστρολογία δέν στηρίζεται οὔτε σέ ἐπιστημονικές βάσεις, οὔτε στήν διαίσθηση, οὔτε ἔχει ἐπαφή μέ τήν φύση. Ἡ μέθοδος τῶν ἀστρολόγων εἶναι ἀντιφατική καί ἀντεπιστημονική. Ἀκόμη δέ τά συμπεράσματά των δέν ἐπαληθεύονται εἰς τήν πραγματικότητα» (J. Herman, Das Falsche weltbild,

Stuttgart, 1962, σ. 76). Ἡ Διεθνῆς Ἀστρονομική Ἐταιρία σέ συνέδριό της στή Βόννη τῆς Γερμανίας τό 2001 διακήρυξε: «ὅ, τι ἐπί τῶν ἡμερῶν μας τιτλοφορεῖται ἀστρολογία, δέν εἶναι ἄλλο παρά κράμα δεισιδαιμονιῶν, ἀγυρτείας καί ἐμπορίου» (Γερμανοῦ Παρασκευόπουλου Μητρ. Ἡλείας, Πλάνες καί ἡ Ἀλήθεια, Ἀθήνα 2001, σελ. 125). Ὁ αἰμίμνηστος καθηγητής τῆς ἀστρονομίας στό Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν Δ. Κωτσάκης τήν χαρακτήρισε ὡς «ὑποκατάστατον θρησκείας, εἰς τό ὅποιον καταφεύγει συνειδητῶς ἢ μή ἐκεῖνος ὅστις δέν συνδέεται βαθύτερον μέ τόν Δημιουργόν του» (Θ.Η.Ε. τόμ. 2, στ. 421). Ὁ διακεκριμένος ἐπιστήμων καί καθηγητής στό Ε.Μ.Π.Α. Δεληγιάννης χαρακτήρισε τήν ἀστρολογία ὡς «ψευδοεπιστήμην συνδυάζουσα τάς κινήσεις τῶν οὐρανίων σωμάτων καί προσπαθοῦσα ἐπί τῆς ὑποτιθεμένης ἐπιδράσεως αὐτῶν ἐπί τῶν γήινων ὄντων, πραγμάτων καί φαινομένων» (Μ.Ε.Ε., τόμ. Ε', σελ. 928). Ὁ αἰμίμνηστος φιλόσοφος καί καθηγητής στό Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν Ν. Λούβαρις ἔγραψε πῶς, ἡ ἀστρολογία, δέν εἶναι ἐπιστήμη, καί οὔτε «ἀπλῶς μορφή δεισιδαιμονίας, παρά τάς ἄλλας (δεισιδαιμονίας), ἀλλ' ἀποβαίνει ἀστρική πραγματικῶς θρησκεία, ἔχουσα ὡς συνέπειαν τήν κυριαρχίαν της εἰς τήν εἰμαρμένην πίστεως» (Μ.Ε.Ε. τόμ. Ε', σελ. 928)! Ὁ καθηγητής τοῦ τμήματος Φυσικῆς τοῦ Α.Π.Θ. Χ. Βάρβογλης ἔγραψε: «Υπάρχει ἄραγε ἐπιστημονική βάση στήν ἀστρολογία; Ἡ ἀπάντηση εἶναι σίγουρα ἀρνητική, ἀφοῦ καμιά ἀπό τίς γνωστές δυνάμεις τῆς φυσικῆς δέν μπορεῖ νά ἐξηγήσει ὀποιαδήποτε ἐπίδραση τῶν πλανητῶν στήν καθημερινή ζωή. Γιά παράδειγμα, ἕνα κοντινό σῶμα, ὅπως π.χ. ὁ γυναικολόγος κατά τή γέννα, ἐξασκεῖ στό νεογέννητο μωρό ἕξι φορές μεγαλύτερη βαρυτική δύναμη ἀπό ὅ,τι ὁ Ἄρης! Ἄλλωστε, ἂν ἡ ἀστρολογία ἦταν ἐπιστήμη, τότε κάθε μέρα τά ὠροσκόπια ὄλων τῶν ἀστρολόγων θά συμφωνοῦσαν μεταξύ τους, ἀφοῦ ὑπολογίζονται μέ τά ἴδια δεδομένα»!

Καί καταλήγει ὁ διαπρεπής ἐπιστήμων:
«Πολύ λίγοι, δυστυχῶς, ἀντιλαμβάνονται
ὅτι αὐτή ἡ «μόδα» ἀρχίζει νά γίνεται ἐπι-
κίνδυνη. Εἶναι φανερό ὅτι εὐνοεῖ τόν σκο-
ταδισμό καί ὠθεῖ τούς ἀνθρώπους στή μοι-
ρολατρία, ἀφοῦ θεωρεῖ ὅτι οἱ πράξεις τους
δέν ὀφείλονται στήν ἐλεύθερη βούληση.
Υπάρχει ὁμως καί ἕνα ἄλλο πρόβλημα πού
δέν εἶναι ἐξαρχῆς ὀρατό: στήν ἀστρολογία
πιστεύουν καί πολλοί ἀνθρωποι πού ἐπηρε-
άζουν τήν κοινή γνώμη καί τό μέλλον τοῦ τό-
που (π.χ., πολιτικοί ἢ καλλιτέχνες). Ἡ πίστη
τους αὐτή εἶναι δυνατόν ὄχι μόνο νά τους
ὀδηγήσει σέ λανθασμένες ἀποφάσεις, ἀλλά
καί νά φέρεи στά κέντρα λήψης ἀποφάσεων
ἀνθρώπους ἔξω ἀπό τό πολιτικό σύστημα»
(www.oodegr.com).

Ἡ ἀστρολογία κρίνεται ὡς ἀντιεπιση-
μονική καί ἀπό τό γεγονός ὅτι τά ἀστρα
δέν μποροῦν νά μᾶς ἐπηρεάσουν, οὔτε στό

ἐλάχιστο, λόγω τῶν ἀσύλληπτων ἀποστά-
σεων πού ἀπέχουν ἀπό τή γῆ. Οἱ πλανῆτες
τοῦ ἡλιακοῦ μας συστήματος ἀπέχουν
ἀπό ἐμᾶς πολλά ἑκατομμύρια χιλιόμετρα,
μέ τόν πιό κοντινό μας πλανήτη τόν Ἄρη,
νά ἀπέχει ἀπό τή γῆ 225.000.000 χιλιόμε-
τρα, ὥστε οἱ διαστημικές ἀποστολές νά
φθάνουν σ' αὐτόν σέ ὀκτώ μῆνες! Τό πιό
κοντινό μας ἄστρο, ἔξω ἀπό τό ἡλιακό μας
σύστημα, ἕνα ἀπό αὐτά πού «σχηματί-
ζουν» τό «ζωδιακό κύκλο» καί θεωροῦν οἱ
ἀστρολόγοι ὅτι μᾶς «ἐπηρεάζει καί προκα-
θορίζει τή ζωή μας», ἀπέχει ἀπό ἐμᾶς, τρι-
άντα ἑννέα τρισεκατομμύρια χιλιόμετρα!
Ἐνα ὑπερηχητικό ἀεροπλάνο θά ἔφτανε σ'
αὐτό ὕστερα ἀπό ἕνα ἑκατομμύριο χρόνια!
Σκεφτεῖτε ποιά ἀπόσταση μᾶς χωρίζει ἀπό
τά ἄλλα, πιό μακρινά ἀστέρια τοῦ «ζωδια-
κοῦ κύκλου»!

(ἡ συνέχεια στό ἐπόμενο)

ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΕΣ ΕΚΠΟΜΠΕΣ

Ἀπό τό **Ραδιοφ. Σταθμό τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, 89,5 FM,**
μεταδίδεται ἡ ἐκπομπή:

«Ἀλλοτριώση δόγματος - ἀλλοτριώση ἡθους». Σάββατο, 14.00-14.30.

Ἐπιμελεῖται καί παρουσιάζει ὁ Πρωτοπρ. π. Βασίλειος Γεωργόπουλος.

Ἀπό τό **Ραδιοφ. Σταθμό τῆς Πειραϊκῆς Ἐκκλησίας,**
91,2 FM, μεταδίδονται οἱ ἐκπομπές:

α) **«Ἀντιαιρετική Δράση», Σάββατο, 12.00-12.45.**

Ἐπιμελοῦνται καί παρουσιάζουν οἱ
Πρωτοπρ. π. Κυριακός Τσουρός καί Πρωτοπρ. π. Βασίλειος Γεωργόπουλος

β) **«Σεμινάριο Ὁρθοδόξου Πίστewς»,**
Σάββατο, Χειμερινή ὥρα 18.00-19.00, Θερινή ὥρα 16.00-17.00.
(Ἀναμεταδίδονται ὁμιλίες).

Ἰστοσελίδα τῆς ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ:
www.ecclesia.gr, e-mail: ierasynodos@ecclesia.gr

Ἰστοσελίδα τῆς ΣΥΝΟΔΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΙΡΕΣΕΩΝ:
www.ecclesia.gr/greek/holysynod/committees/heresies/HERESIES.HTM
e-mail: aireseis@gmail.com τηλ. 210 7272240-3, fax: 210 7272244

Ἰστοσελίδα τῆς Π. Ε. Γ.: www.ppu.gr, e-mail: info@ppu.gr, τηλ. 210 6396665, fax: 210 6082219

Ο ΙΗΣΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ «ΣΚΟΠΙΑ»

της Φωτεινής Περγιουδάκη
Μέλους του Πν. Συμβ. της Π.Ε.Γ.

Ο «πιστό» δούλος», τό «κυβερνῶν σῶμα» τῆς «Σκοπιᾶς» μέ τίς κακοδοξίες, τίς ἀλλοπρόσαλλες, παραπλανητικές καί ἀντιφατικές διδαχές της, σκοπό ἔχει τήν ἀπογύμνωση τοῦ προσώπου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀπό τήν Θεότητά Του. Κηρύττει ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστός στήν προαιώνια ὑπαρξή Του ἦταν τό πρῶτο δημιούργημα τοῦ Θεοῦ. Διαβάζουμε στήν

«Σκοπιά» 1/3/11, σελ. 16: «Ὁ Ἰησοῦς ζοῦσε ὡς πνευματικό πρόσωπο στόν οὐρανό προτοῦ γεννηθεῖ στή γῆ (Ἰωαν. 5:23). Ἦταν τό πρῶτο δημιούργημα τοῦ Θεοῦ καί συνέβαλε στή δημιουργία ὅλων τῶν ἄλλων πραγμάτων. Εἶναι ὁ ὁμόνος πού δημιουργήθηκε ἄμεσα ἀπό τόν Ἰεχωβά καί ὡς ἐκ τούτου ἀποκαλεῖται “μονογενής” Γιός τοῦ Θεοῦ. Ὁ Ἰησοῦς ὑπηρέτησε ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Θεοῦ, γι’ αὐτό ἀποκαλεῖται ἐπίσης “ὁ Λόγος”» (Ἰωάν. 1-3, Κολ. α’ 15,16, Ἀποκ. γ’ 14).

Τά ἐδάφια πού χρησιμοποιεῖ ἡ «Σκοπιά» κάθε ἄλλο παρά ἀποδεικνύουν ὅτι ὁ Λόγος εἶναι τό πρῶτο δημιούργημα τοῦ Θεοῦ. Ὁ Ἰησοῦς Χριστός εἶναι «ἡ εἰκόνα τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀοράτου» καί «πρωτότοκος» δηλαδή Ὑψιστος, καί ὄχι πρωτόκτιστος. Μέ τήν δική της ἐρμηνεία ἡ «Σκοπιά» τοποθετεῖ καί τόν Ἰησοῦ Χριστό στά κτίσματα. Τό «μονογενής» δέν σημαίνει δημιούργημα ἀλλά γέννημα, τῆς αὐτῆς θείας Οὐσίας μέ τόν Πατέρα.

Πῶς εἶναι δυνατόν ὁ Μονογενής Γιός καί Λόγος τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος εἶναι «ἡ εἰκὼν τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀοράτου» (Κολ. α’ 15), «τό ἀπαύγασμα τῆς δόξης καί χαρακτήρ τῆς Ὑποστάσεως Αὐτοῦ» (Ἐβρ. α’ 3),

νά εἶναι ἓνα κτίσμα; Ἡ Ἁγία Γραφή στό Ἐβρ. α’ 5 γράφει: «Υἱός μου εἶσαι σύ, ἐγώ σήμερον σέ ἐγέννησα». Ὁ Θεός δέν ὑπόκειται στόν χρόνο, τά πάντα γιά τόν Θεό γίνονται «σήμερα». Ὁ χρόνος ἄρχισε μέ τήν δημιουργία τοῦ σύμπαντος ἀπό τόν Πατέρα διά τοῦ Υἱοῦ ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι. «Δι’ αὐτοῦ ἔγιναν καί οἱ αἰῶνες» (Ἐβρ. α’ 2) καί τά «πάντα δι’ αὐτοῦ ἔγιναν καί χωρίς αὐτοῦ δέν ἔγινεν οὐδέ ἓν, τό ὅποιον ἔγινεν» καί λέει ὁ Εὐαγγελιστής Ἰωάννης (α’ 3), διότι «Θεός ἦν ὁ Λόγος». Οἱ «Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά» ἐπικαλοῦνται τό ἐδάφιο Ἀποκ. γ’ 14: «Τάδε λέγει ὁ Ἀμήν ἡ ἀρχή τῆς κτίσεως τοῦ Θεοῦ». Ὅμως ἐδῶ ἡ λέξη «Ἀμήν» δέν σημαίνει ὅτι ὁ Λόγος εἶναι τό πρῶτο δημιούργημα, ἀλλά ὅτι εἶναι ἡ δημιουργική αἰτία καί ἡ πηγή τῆς κτίσεως τοῦ Θεοῦ, ὁ ἐξουσιαστής ὀλοκλήρου τῆς κτίσεως, ὁ ὑπάρχων ὡς Θεός πρό τῆς κτίσεως.

Ἄς συνεχίσουμε ὁμως μέ ἄλλα βιβλία τῆς «Σκοπιᾶς»

«Καταλλαγή» 1928, σελ. 84-85: «Κατ’ ἀνάγκην πρέπει νά ὑπῆρξε καιρός ὅτε ὁ Ἰεχωβά ἦν ὁμόνος του».

«Νέοι οὐρανοί-Νέα Γῆ» 1957, σελ. 25-26: «ἕως τήν πρώτη δημιουργία ὁ Ἰεχωβά Θεός ἦταν χωρίς Υἱόν δι’ αὐτοῦ ἔγινε Πατέρας».

Μέ τήν αὐθαίρετη καί διαστρεβλωμένη ἐρμηνεία τῆς Γραφῆς ἡ «Σκοπιά» παρουσιάζει ἓνα Θεό μόνο του στόν οὐρανό χωρίς ἀγάπη, Λόγο, Σοφία καί Δύναμη, ἀφοῦ κατά τήν Ἁγία Γραφή ὁ Ἰησοῦς Χριστός εἶναι «Θεοῦ δύναμις καί Θεοῦ Σοφία» (Α’ Κορ. α’ 24). Πῶς δημιούργησε ὁ Πατέρας τόν Υἱό χωρίς νά ὑπάρχουν αὐτά τά συγκεκριμένα χαρακτηριστικά γιά νά εἶναι

ένας τέλειος Θεός; Σέ αυτό τό καθόλου πνευματικό επίπεδο κινείται καί διδάσκει ή «Σκοπιά».

Ός πρός τήν ένανθρώπιση τοῡ Υίου καί Λόγου τοῡ Θεοῡ παρουσιάζει τίς δικές της άσεβεΐς διδασκαλίες:

«Πράγματα εις τά όποΐα είναι αδύνατον νά ψευσθῆ ό Θεός», 1965, σελ. 123: «Πολλοί σπουδαστές τῆς Γραφῆς δέν καταλαβαΐνουν ότι ό μονογενής Υίός είναι μία κτίση. Λέγουν ότι έγεννήθηκε από τόν Θεόν, αλλά τότε δέν ύπῆρχε κάποιο θυλυκό ἢ ότι ό Θεός έχει μητέρα. Ό Θεός δέν είναι θηλυκοῦ γένους».

«Από τόν Απολεσθέντα Παράδεισο», σελ. 34: «Ό Θεός έχει μία γυναΐκα στόν οὐρανό, είναι ή οὐράνια όργάνωση τῶν πνευματικῶν πλασμάτων. Ό πρώτος Υίός τῆς Οὐράνιας αὐτῆς μητρος ἢ όργανώσεως είναι ό Ίησοῦς Χριστός». Καί στή σελ. 127 γράφει: «Ό Ίεχωβά έλαβε τήν τέλεια ζωή τοῡ μονογενοῦς Υίου καί μεταβίβασε από τόν οὐρανό στό ώοκύτταρο έν γαστρί τῆς άνύμφευτης κόρης».

Αὐτές οι κακοδιδασκαλίες τῆς «Σκοπιᾶς» ύποβιβάζουν, όχι μόνο τόν Υίο αλλά καί τόν Πατέρα Θεό. Ποῦ αναφέρει ή Αγία Γραφή ότι «πνευματικά πλάσματα», οί άγγελοι, είναι ή σύζυγος τοῡ Θεοῡ καί μητέρα τοῡ Ίησοῦ Χριστοῡ;

Οί άγγελοι είναι δημιουργήματα τοῡ Υίου καί Λόγου τοῡ Θεοῡ, πώς είναι δυνατόν νά είναι καί μητέρα Του; Μέ αυτό τό σκεπτικό αν οί άγγελοι είναι ή σύζυγος τοῡ Θεοῡ καί μητέρα τοῡ πρώτου Υίου, θά έπρεπε νά είχαν δημιουργηθεΐ πριν από τόν Υίο καί Λόγο τοῡ Θεοῡ. Όμως ή Αγία Γραφή διαψεύδει αὐτές τίς άσθηρικτες διδασχές τῆς «Σκοπιᾶς», γιατί ό Υίός δημιούργησε τά «πάντα». Ακόμη, ό Ίησοῦς Χριστός είναι, «κατά τήν όμοιότητα τοῡ Μελχισεδέκ» «άπάτωρ, άμήτωρ, άγενεολόγητος» (Έβρ. ζ' 3). Οί άγγελοι είναι «λειτουργικά πνεύματα εις ύπηρεσί-

αν άποστελλόμενα» (Έβρ. α' 14). Μάλιστα «εισάγοντας τόν πρωτότοκον εις τήν οίκουμένην λέγει, “καί ἄς προσκυνήσωσιν εις αὐτόν πάντες οί άγγελοι τοῡ Θεοῡ”» (Έβρ. α' 6). Ό Θεός Πατήρ είναι δυνατόν νά διατάσσει τούς άγγέλους νά προσκυνήσουν ένα άλλο κτίσμα;

Άλλη έντιγραφική διδαχή τῆς «Σκοπιᾶς» είναι ή ταύτιση τοῡ Ίησοῦ Χριστοῡ μέ τόν Αρχάγγελο Μιχαήλ:

«Δημιουργία» 1927, σελ. 16: «Εΐς εκ τῶν τίτλων τοῡ Ίησοῦ ἦταν Μιχαήλ. Ό τίτλος έφηρμόζετο κατά καιρούς εις τόν Λόγον όταν ύπηρετεΐ τόν Ίεχωβά από τινα ιδιότητα». Επίσης:

«Γεννηθήτω τό θέλημά Σου», σελ. 37: «Όταν πέθανε ό άνθρωπος Ίησοῦς... άνέλαβε πάλι τό οὐράνιο όνομα Μιχαήλ. Τό όνομα Μιχαήλ άνελήφθη πάλι για νά τό συνδέσει μέ τήν ανθρώπινη ύπαρξή του».

«Αποκάλυψις», σελ. 180: «Ποιός είναι ό Μιχαήλ; Τό Μιχαήλ σημαΐνει “Ποιός είναι όμοιος μέ τόν Θεό;” (2 Θεσ. 1: 7, Ιούδα 1: 9). Αὐτά τά έδάφια μᾶς οδηγούν στό συμπέρασμα ότι ό Μιχαήλ δέν είναι κανένας άλλος από τόν Κύριο Ίησοῦ Χριστό» (Αποκ. 12: 7-9).

Τό συμπέρασμα τοῡ «πιστοῡ δούλου» είναι ότι τό όνομα Μιχαήλ είναι ένας τίτλος καί αποδίδεται στόν Λόγο κατά καιρούς. Ό Προφήτης Ήσαΐας όμως (ζ' 14 καί Ματθ. α' 23), 750 χρόνια πριν τήν γέννηση τοῡ Ίησοῦ προφήτευσε ότι τό γεννηθέν παιδίον θά κληθεΐ «EMMANΟΥΗΛ» πού σημαΐνει «Μεθ' ήμῶν ό Θεός». Ποιά σχέση μπορεΐ νά ύπάρχει μεταξύ αὐτῶν τῶν όνομάτων; Ό Μιχαήλ είναι δημιούργημα, ό Ίησοῦς Χριστός δημιουργός. Άλλωστε ό Δανιήλ αναφέρει ότι ό Μιχαήλ είναι «εΐς τῶν πρώτων αρχόντων» καί ότι στόν οὐρανό ύπῆρχαν καί άλλοι άρχοντες. (ι' 13, 21, β' 1). Ό Ίησοῦς Χριστός είναι ό Ένας καί Μοναδικός Υίός τοῡ Θεοῡ κατά τήν Θεΐα Οὐσία, δημιουργός καί τῶν άγγέλων.

Ἡ «Σκοπιά» προσπαθώντας νά δικαιολογηθεῖ, παραδέχεται ὅτι δέν ὑπάρχει ἐδάφιο στήν Ἀγία Γραφή πού νά συνδέει τόν Ἰησοῦ Χριστό μέ τόν Μιχαήλ, ὅμως ἐξακολουθεῖ νά ἐπικαλεῖται τό ἐδάφιο Α΄ Θεσ. δ΄ 16: «Ὁ Κύριος θέλει καταβῆ ἀπ' οὐρανοῦ μέ κέλευσμα, μέ φωνήν ἀρχαγγέλου καί μέ σάλπιγγα Θεοῦ καί οἱ ἀποθάνοντες ἐν Χριστῶ θά ἀναστηθοῦν πρῶτον» («Ξύπνα 2002, σελ. 27), διαστρεβλώνοντας καί ἐδῶ τήν Ἀγία Γραφή καί νομίζοντας ὅτι βρίσκει τάχα στό χωρίο αὐτό ἀγιογραφική κάλυψη. Ἀλλά ὁ Ἀπ. Παῦλος στό χωρίο αὐτό δέν ταυτίζει τόν Χριστό μέ ἀρχαγγέλο. Ἀντιθέτως, γράφει ὅτι ὅταν θά κατεβῆ ὁ Κριτής-Χριστός κατά τήν Δευτέρα Παρουσία Του, τό γεγονός αὐτό θά ἀναγγελθῆ «μέ φωνήν ἀρχαγγέλου», δηλαδή ἀπό ἓνα «λειτουργικό πνεῦμα».

«Σκοπιά» 15/3/13, σελ. 28: «Ἡ τελειοποιημένη ἀνθρωπότητα (στό τέλος τῆς χιλιετίας) δέν θα χρειάζεται πιά τόν Ἰησοῦ Χριστό ὡς μεσολαβητή...».

Κατά τή «Σκοπιά» ὁ Ἰησοῦς Χριστός δέν ἦταν ποτέ μεσίτης τοῦ «πολλοῦ ὄχλου» ἀλλά μόνο τῶν 144.000 «χρισμένων», οἱ ὁποῖοι κατά τήν Χιλιετή Βασιλεία θά παρέχουν τά ὀφέλη τῆς θυσίας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ στούς ὀπαδούς. Ὁ «πολύς ὄχλος» δέν σώζεται ἀπό τόν Ἰησοῦ Χριστό, ἀλλά ἀπό τούς 144.000 «χρισμένους».

«Σκοπιά», Φεβρ. 2017, σελ. 22: «Ἀπό τήν ἀρχή τῆς διακονίας του ὁ Ἰησοῦς ἄφηγε τίς Γραφές νά τόν καθοδηγοῦν (Ματθ. δ΄ 4). Ὁ Ἰησοῦς ἀγαποῦσε τόν Λόγο τοῦ Θεοῦ καί λαχταροῦσε νά τόν μοιράζεται μέ ἄλλους».

Κατά τή «Σκοπιά» ὁ Χριστός, δέν εἶναι ὁ «Λόγος τοῦ Θεοῦ», ἀλλά «ἀγαπᾷ τόν Λόγο τοῦ Θεοῦ» καί καθοδηγοῦνταν οἱ πράξεις Του καί ἡ διδασκαλία Του ἀπό τίς Γραφές. Ὁ Ἰησοῦς ὅμως διάβαζε στή συναγωγή ἐδάφια ἀπό τήν Γραφή πού ἀφοροῦσαν προφητεῖες γιά τό Πρόσωπό Του γιά νά δείξει ὅτι αὐτός πού τούς μιλοῦσε εἶναι

ὁ ἀναμενόμενος Μεσσίας, συμπληρώνοντας ὅτι «ἐκεῖναι (αἱ Γραφαί) μαρτυροῦσι περί ἐμοῦ» (Ἰωάν. ε΄ 39). Συχνά ἐπαναλάμβανε ὅτι οἱ προφητεῖες ἐπαληθεύθηκαν στό πρόσωπό Του. Ὁ Ἴδιος εἶπε: «Οἱ προφήται καί ὁ νόμος ἕως Ἰωάννου προεφήτευσαν» (Ματθ. ια΄ 13, Λουκ. ιστ΄ 16).

«Σκοπιά» 15/2/20, σελ. 4: «Ὁ Ἰησοῦς ἐμπιστευόταν ἀπόλυτα τόν Πατέρα του καί ὁ Ἰεχωβά κάλυπτε τίς ὑλικές του ἀνάγκες. Ἀλλά τό σπουδαιότερο ἦταν ὅτι τόν φρόντιζε ἀπό πνευματική ἄποψη» (Ματθ. δ΄ 4).

«Σκοπιά» Ἀπριλίου 2020, σελ 20: «Ὅταν προσευχόμαστε κατευθύνουμε τίς σκέψεις μας στόν Ἰεχωβά. Ὁ Ἰησοῦς δέν θέλει νά προσευχόμαστε σέ αὐτόν. Ἐπειδή ἡ προσευχή εἶναι μορφή λατρείας καί πρέπει νά λατρεύουμε μόνο τόν Ἰεχωβά. Παρ' ὅλα αὐτά μπορούμε νά δείχνουμε ὅτι ἀγαπᾷμε τόν Ἰησοῦ. Πῶς; Πρέπει νά εἴμαστε φίλοι τοῦ Ἰησοῦ ἂν θέλουμε νά ἔχουμε καλή σχέση μέ τόν Ἰεχωβά. Νά ὑποστηρίζουμε τούς χρισμένους ἀδελφούς τοῦ Ἰησοῦ... συμμετέχοντας πλήρως στό ἔργο κηρύγματος τῆς Βασιλείας καί νά ὑποστηρίζετε τίς διευθετήσεις τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας».

Παλαιότερα ἡ ἐταιρία δέν εἶχε ἀντίρρηση γιά τήν προσκύνηση τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἀργότερα ὅμως ἄλλαξε διδασχὴ καί δέν τήν ἐπιτρέπει. Ἐδῶ ἀναφέρεται στήν προσευχή καί γράφει ὅτι ἡ προσευχή εἶναι μορφή λατρείας καί πρέπει νά ἀπευθύνεται μόνο στόν Ἰεχωβά. Καί αὐτό φυσικά γιατί, ὅπως ὑποστηρίζει, ὁ Ἰησοῦς Χριστός δέν εἶναι Θεός ἀλλά ἓνα δημιουργήμα τοῦ Θεοῦ. Ὅμως, ὁ Ἴδιος ὁ Ἰησοῦς Χριστός διαψεύδει τήν «Σκοπιά» ὅταν λέει: «Οὐδεὶς ἔρχεται πρός τόν Πατέρα εἰ μὴ δι' ἐμοῦ» καί «ὄ,τι ζητήσετε ἐν τῷ ὀνόματι μου θέλω κάμει τοῦτο» (Ἰωάν. ιδ΄ 6 καί 13). Ἐπίσης, τό ἐδάφιο Δανιήλ ζ΄ 13 γράφει: «καί ἰδοῦ ὡς Υἱός τοῦ ἀνθρώπου, ἦρχετο... καί εἰς αὐτόν ἐδόθη ἡ ἐξουσία...διὰ νά λατρεύωσιν αὐτόν πάντες οἱ λαοί, τά ἔθνη καί αἱ

γλῶσσαι». Ἄλλα ἐδάφια τῆς Ἁγίας Γραφῆς πού ἀναφέρονται στήν προσκύνηση τοῦ Υἱοῦ εἶναι τά Φιλ. β' 5, Ἐβρ. α' 6, Ματθ. ιδ' 33. Ὁ Ἰησοῦς Χριστός καί προσκυνεῖται καί λατρεύεται γατί εἶναι ὁ Κύριος καί ὁ Θεός ἡμῶν.

«Σκοπιά» 15/7/20, σελ. 30: «Πώς εἴμαστε βέβαιοι ὅτι ὁ Ἰησοῦς διορίστηκε Ἀρχιερέας πρὶν τό θάνατο του καί τήν ἀνάστασή του; Ὁ Ἰησοῦς πρέπει νά διορίστηκε Ἀρχιερέας προτοῦ πεθάνει καί περάσει “διά μέσου τῆς κουρτίνας”, δηλαδή τῆς σάρκας του. Ἡ Ἁγία Γραφή δέν μᾶς λέει ἀκριβῶς πότε δέχτηκε ὁ Ἰεχωβά τήν ἀξία τῆς θυσίας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Κατά συνέπεια δέν μπορούμε νά προσδιορίσουμε κάποια συγκεκριμένη στιγμή. Ἡ νέα διαθήκη ἐπικυρώθηκε καί ἐγκαινιάστηκε ὅταν ὁ Ἰεχωβά δέχτηκε τήν ἀξία τοῦ χυμένου αἵματος τοῦ Ἰησοῦ».

Ἡ ἑταιρία, ἀφοῦ ἔχει λύσει τάχα ὅλα τά ζητήματα γιά τήν ἄρνηση τῆς θεότητας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀσχολεῖται καί μέ τό πότε ἔγινε Ἀρχιερέας ὁ Ἰησοῦς κατόπιν διορισμοῦ. Γιά τήν «Σκοπιά» τά πάντα γίνονται κατόπιν νομικῆς διαδικασίας μέ διορισμούς, γατί δέν ἔχει πνευματικότητα καί δέν ἐνδιαφέρεται παρά μόνο γιά τά ἐπίγεια. Ἄν ὅμως εἶχε μελετήσει σωστά τήν πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολή θά καταλάβαινε ὅτι ὁ Πατέρας Θεός εἶπε: «Σὺ εἶσαι ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ» καί ὅτι «ἔχει ἀμετάθετον ἱερωσύνην» (Ἐβρ. ζ' 12, 23, Ψαλμ. ρ' 4). Ἡ δέ νέα διαθήκη ἐγκαινιάστηκε καί κατακυρώθηκε στόν Μυστικό Δεῖπνο, ὅταν πρόσφερε στοὺς Ἀποστόλους τὸν ἄρτο καί τὸν οἶνο, τό Σῶμα Του καί τό Αἷμα Του γιά ἄφεση ἁμαρτιῶν καί ζωὴν αἰώνιον, ἰδρύνοντας τό Μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας.

Ὁ «πιστὸς καί φρόνιμος δούλος» σκοπῶν ὑποτιμᾷ τὸν Ἰησοῦ Χριστό καί τὸν ἀπογυμνώνει ἀπὸ τὴν Θεότητά Του, διδάσκοντας ὅτι ὁ Μονογενὴς Υἱὸς καί Λόγος τοῦ Θεοῦ εἶναι τό πρῶτο δημιούργημα

Του. Ὅσα ἀναφέρει γιά τὸν Ἰησοῦ Χριστό εἶναι δικά του κατασκευάσματα καί ὄχι διδασκαλίαι τῆς Ἁγίας Γραφῆς.

Σκοπὸς τῆς «Σκοπιᾶς» εἶναι νά παρουσιάσει τὸν Χριστό ὡς ἓνα «τέλειο ἄνθρωπο» γατί ἔτσι μόνο ἐξομοιώνονται μαζί Του οἱ «χρισμένοι», οἱ «μελλοντικοὶ συμβασιτεῖς» μέ τὸν Ἰησοῦ Χριστό.

Γιά μᾶς τοὺς Χριστιανούς ὁ Ἰησοῦς Χριστός εἶναι ὁ Υἱὸς καί Λόγος τοῦ Θεοῦ, ὁ Ὅποῖος ἐνανθρώπησε γιά τὴν σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου, πού ἦταν καταδικασμένος στόν θάνατο, λόγω τῆς ἁμαρτίας. Αὐτός εἶναι ὁ Σωτήρας μας, Αὐτόν λατρεύουμε. Πρόσέφερε τό Σῶμα Του καί τό Αἷμα Του γιά τὴν συγχώρηση τῶν ἁμαρτιῶν μας καί γιά νά ἔχουμε αἰώνια ζωή.

Εἶναι ὁ Θεὸς τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης πού μιλοῦσε στοὺς Προφῆτες δίδοντάς τους ἐντολές. Εἶναι ὁ «Σηλῶ» τῶν Προφητῶν, ὁ «Ἐμμανουήλ» τοῦ Ἡσαΐα, ὁ «Μεγάλης Βουλῆς Ἄγγελος», ὁ «Θεὸς Ἰσχυρὸς» ὁ «Λυτρωτὴς» τοῦ κόσμου, ὁ «Ἀληθινὸς Θεὸς καὶ ἡ ζωὴ ἡ αἰώνιος» ὁ «Μόνος Δεσπότης καὶ Κύριος» τῆς Καινῆς Διαθήκης καί ὁ «Κύριος καὶ Θεὸς μου» πού ἀνεφώνησε ὁ Θωμᾶς. Διότι «ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τό πλήρωμα τῆς Θεότητος σωματικῶς» (Κολ. β' 9). Ἄν ὁ Ἰησοῦς Χριστός ἦταν ἓνα δημιούργημα δέν θά ἦταν δυνατό νά σώσει τὸν ἄνθρωπο, κατὰ τὸν Ψαλμ. μθ' 7: «Οὐδεὶς δύναται ποτέ νά ἐξαγοράσῃ ἀδελφόν, μηδέ νά δώσῃ εἰς τὸν Θεόν λύτρον δι' αὐτόν».

Ἡ ἔνωση τῶν δύο φύσεων στό ἓνα πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ, ἡ πρόσληψη δηλαδή τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸν Υἱὸ καί Λόγο τοῦ Θεοῦ, ἀποτελεῖ τό θεμέλιο τῆς σωτηρίας μας, ἡ ὁποία συντελέστηκε μέ τὴν ἐνσάρκωση τοῦ Υἱοῦ καί Λόγου τοῦ Θεοῦ, μέ τὴν ἐπί γῆς παρουσία Του, μέ τὸν θάνατο καί τὴν Ἀνάσταση καί μέ τὴν Ἀνάληψη Του. Ἀνέβασε τὴν ἀνθρώπινη σάρκα πού ἔλαβε θεωμένη καί ἐνδοξη μέχρι τὸν θρόνο τοῦ Θεοῦ.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ - ΣΧΟΛΙΑ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ «ΜΑΡΤΥΡΩΝ
ΤΟΥ ΙΕΧΩΒΑ» (7/12/2020)

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐν μέσῳ τῆς ὑγειονομικῆς κρίσης, ἐγίνε ἀποδέκτης ἀπό πολλά γεωγραφικά διαμερίσματα τῆς Ἑλλάδος, δεκάδων διαμαρτυριῶν, σχετικῶς μέ τήν μέσῳ τοῦ διαδικτύου συστηματική προώθηση σέ πολλά ἐπίπεδα, στό ἠλεκτρονικό ταχυδρομεῖο δεκάδων παραληπτῶν, σέ ἠλεκτρονική μορφή, ἐντύπων τῆς μετοχικῆς ἐταιρείας «Σκοπιᾶ» τῶν λεγομένων «Μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά». Ἐν τῇ ποιμαντικῇ εὐθύνη της, γνωρίζει στόν εὐσεβῆ Ὁρθόδοξο Ἑλληνικό λαό τά ἀκόλουθα:

α) Τό σύνολο τῶν θρησκευτικῶν δοξασιῶν τῶν λεγομένων «Μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά» εἶναι ἀπολύτως ἀντίθετο μέ τήν χριστιανική πίστη, ἐνῶ ἡ μετοχική ἐταιρεία «Σκοπιᾶ» εἶναι διεθνῶς γνωστή γιά τίς ψευδοπροφητεῖες πού ἔχει διατυπώσει κατά καιρούς σχετικά μέ τό τέλος τοῦ κόσμου.

β) Ἀναφορικά μέ τήν πατρίδα μας, πρόκειται γιά τήν ἴδια αἴρεση πού, ἐνῶ στό Ἑλληνικό Σύνταγμα ἡ θρησκευτική ἐλευθερία προστατεύεται κατά τρόπο σαφή, εἶχε ἐξαπολύσει στό κοντινό παρελθόν (1986), μέσῳ τῶν ἐντύπων της, μία παγκόσμια δυσφημιστική ἐκστρατεία παρουσιάζοντας τήν Ἑλλάδα ὡς χώρα στήν ὁποία διώκεται ἡ θρησκευτική ἐλευθερία.

γ) Εὐρισκόμενοι στό μέσο μιᾶς παγκόσμιας ὑγειονομικῆς κρίσης ὑπενθυμίζουμε, ὅτι οἱ λεγόμενοι «Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά», μεταξύ τῶν ἄλλων, διδάσκουν

καί διαδίδουν μία ἐπικίνδυνη δοξασία γιά τήν ὑγεία τῶν ἀνθρώπων, καθῶς ἀρνοῦνται τήν μετάγγιση αἵματος, ἀνεξαρτήτως ἡλικίας, ὅταν αὐτή εἶναι ἀναγκαία καί ἐπείγουσα ἰατρική πράξη γιά τήν ζωή τους. Μάλιστα αὐτή τήν κακόδοξη καί ἐπικίνδυνη θέση τήν παρουσιάζουν, δῆθεν, ὡς διδασκαλία τῆς Ἁγίας Γραφῆς.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στή σημερινή δύσκολη περίοδο πού διανύουμε, γιά μία ἀκόμη φορά προτρέπει πατρικῶς τό εὐσεβές Ὁρθόδοξο πλήρωμα γιά θερμή προσευχή πρός τόν Κύριο, ὥστε νά λυτρώσει τόν κόσμο ἀπό τήν ἀσθένεια. Σχετικά μέ τίς προσηλυτιστικές ἐνέργειες τῶν ποικίλων αἰρετικῶν ἢ Μήτηρ Ἐκκλησία ὑπενθυμίζει στά πιστά Ὁρθόδοξα τέκνα της τούς Παύλειους ἀποστολικούς λόγους: «Προσέξατε μή σᾶς ἐξαπατήσει κανείς μέ κανένα τρόπον» (Β' Θεσ. 2, 3), «Γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει» (Α' Κορινθ. 16,13).

*Ἐκ τῆς Ἱεράς Συνόδου
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος*

**ΑΣΤΕΡΙ! ΔΙΑΜΑΝΤΙ!
ΑΓΓΕΛΟΣ! ΟΜΟΛΟΓΙΑ!****Ἀφιέρωμα στόν****π. Αὐγουστίνου Μύρου (1952-2020)**

*τοῦ Ἀρχιμ. Χρυσοστόμου Μαϊδῶνῃ
Προέδρου τοῦ Πν. Συμβουλίου τῆς Π.Ε.Γ.*

Μᾶς συγκλόνισε ἡ ἀρπαγή τοῦ ἀδελφοῦ μας π. Αὐγουστίνου. Μιά ἀρπαγή, πού μᾶς συγκλονίζει γιατί μᾶλλον μᾶς ὑπενθυμίζει, ὅτι καί ἐμεῖς πρέπει νά ἐτοιμαζόμαστε γιά τήν ἀναχώρησή μας ἀπ' αὐτό τό κόσμο. Κυρίως μᾶς ἐλέγχει ἡ καθαρῆ ζωῆ τοῦ ἀδελφοῦ, πού ἦταν καί

είναι ένας διαρκής έλεγχος για τή δική μας βρώμικη κατάσταση.

Ήταν ένα άστέρι, πού δέν έδυσε μέ τήν κοίμησή του, αλλά λάμπει μέσα στά σκοτάδια τής εκκλησιαστικῆς μας κατάστασης. Ένα διαμάντι πού στόλιζε τήν Έκκλησία, πού θησαυρίσθηκε στό θησαυροφυλάκιο τοῦ οὐρανοῦ, γιά νά στολίζει γιά πάντα τήν μητέρα Έκκλησία.

Ένας άγγελος πού τίμησε τό όνομα τοῦ Αγίου του καί τό ἴνδαλμά του τόν μακαριστό Μητροπολίτη Φλωρίνης Αὐγουστίνο.

***

Οί προϋποθέσεις

Η αντίαιρετική συντροφιά μας έχασε ένα βασικό τη-ς φίλο καί βαθύ γνώστη τής πλάνης καί τής αίρεσης. Ο π. Αὐγουστίνος ἦταν κατ' αρχάς γνώστης τής Αγίας Γραφῆς, όσο λίγοι κληρικοί στήν πατρίδα μας, μαθητής τῶν μακαριστῶν θεολόγων Σ. Σάκκου καί Ν. Σωτηρόπουλου.

Γνώστης τής Πατερικῆς διδασκαλίας, μέ μετεκπαίδευση στήν Αγγλία, στήν Αγία Γραφή καί τήν Πατρολογία μέ θέμα διατριβῆς του: «Οί Άγιοι Απόστολοι κατά τόν Άγιο Ιωάννη τό Χρυσόστομο».

Αὐτές οί βάσεις του, ἡ γνώση τής Αγγλικῆς γλώσσης, καθώς καί οί σπουδές στή φιλολογία, τόν βοήθησαν νά αντιμετώπιζει συστηματικά τίς διάφορες αίρέσεις καί τήν παραθρησκεία.

Η αντίαιρετική δράση

• Ήταν Ίεροκήρυκας τής Μητροπόλεως Σερβίων καί Κοζάνης. Καί από τό 1999

έντεταλμένος τής Μητροπόλεως γιά τά θέματα τῶν αίρέσεων.

- Ήταν φορέας γνήσιου Όρθοδόξου όμολογιακοῦ φρονήματος, μέ σταθερότητα, χωρίς ακρότητες μέ πολύ βαρύνουσα τή γνώμη του στά θέματα τής πίστεως καί τής αντιμετώπισεως τῶν αίρέσεων.
- Στό Ναό τοῦ Αγίου Νικάνορα Κοζάνης έκανε συστηματικό αντίαιρετικό έργο κάνοντας σειρά αντίαιρετικῶν θεμάτων από τά βιβλία-όπλοστάσιο τοῦ μακαριστοῦ π. Άντωνίου Αλεβιζόπουλου.
- Έκανε πολλές αντίαιρετικές όμιλίες στό Σεμινάριο Πίστεως στήν Π.Ε.Γ. στήν Αθήνα καί στό Όρθόδοξο Μακεδονικό Παρατηρητήριο στή Θεσσαλονίκη

Ίστοσελίδα τής ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ:

www.ecclesia.gr, e-mail: ierasynodos@ecclesia.gr

Ίστοσελίδα τής ΣΥΝΟΔΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΙΡΕΣΕΩΝ:

www.ecclesia.gr/greek/holysynod/commitees/heresies/HERESIES.HTM

e-mail: aireseis@gmail.com τηλ. 210 7272240-3, fax: 210 7272244

Ίστοσελίδα τής Π. Ε. Γ.: www.ppu.gr τηλ. 210 6396665, fax: 210 6082219

καθώς και σέ πολλές Μητροπόλεις πού τόν καλοῦσαν.

- Τό Μοναστήρι τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου, πού ἔκτισε στό Παλαιογράτσανο Κοζάνης, στά Πιέρια, ἔγινε προπύργιο Ὁρθοδοξίας, ὅπου ἐνημέρωνε τούς προσκυνητές γιά τήν ἀλλοίωση τῆς πίστεως ἀπό νεοφανεῖς διδασκαλίες στό χῶρο τῆς Ἐκκλησίας καί τήν ἀπειλή τῶν αἰρέσεων.
- Συμμετεῖχε ἐνεργά στίς Πανορθόδοξες Συνδιασκέψεις καί τά τελευταῖα χρόνια ὡς εἰσηγητής.
Στίς εἰσηγήσεις του ἀσχολεῖτο κυρίως μέ τούς Πεντηκοστιανούς καί τούς Νεοεποχίτες.
- Συνέγραψε τό βιβλίο «ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΕ ΝΕΟΕΠΟΧΙΤΙΚΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΕΣ», ἀντιμετωπίζοντας τήν νεοεποχίτικη ὀργάνωση πού δροῦσε στή πόλη τῆς Κοζάνης.
- Μετέφρασε δύο σπουδαῖα ἀντιαιρετικά βιβλία:
«**Χορεύοντας μόνος ΑΝΑΖΗΤΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΠΙΣΤΗ ΣΤΟΝ ΑΙΩΝΑ ΤΩΝ ΨΕΥΤΙΚΩΝ ΘΡΗΣΚΕΙΩΝ**» τοῦ Frank Schaeffer, Κοζάνη 2000, ὅπου καταγράφει τό πνευματικό ὁδοιπορικό τοῦ συγγραφέα πρὸς τήν Ὁρθοδοξία, καί

«**Ἐν εἰρήνῃ, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν, Τό χάρισμα τῶν γλωσσῶν**» τοῦ π. Ἀλεξίου Καρακαλλινού, Κοζάνη 2006. Στό βιβλίο αὐτό ὁ πατήρ Ἀλέξιος ξεκαθαρίζει τό θέμα αὐτό καί συγχρόνως ἐξηγεῖ τό μήνυμα καί τή σημασία τοῦ χαρίσματος τῆς γλωσσολαλίας μέ βάση τήν ἀσκητική-μυστική παράδοση τῆς Ἐκκλησίας.

- Συμμετεῖχε στίς Συνδιασκέψεις τοῦ Δικτύου Πρωτοβουλιῶν Γονέων Μελέτης Θρησκευτῶν καί παραθρησκευτικῶν ὁμάδων.

***

Τό πέρασμα καί ἡ παρουσία τοῦ π. Ἀυγουστίνου ἀπό τήν Ἐκκλησία μας ἦταν καί γιά τόν τομέα τοῦ ἀντιαιρετικοῦ ἔργου σημαντική.

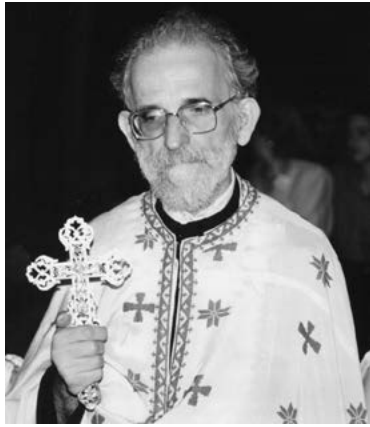
Σημαντικότερη ἦταν ἡ ὅλη ζωή του, ἀφιερωμένη στόν Χριστό, στήν ἐκκλησία, τό κήρυγμα, τήν ἀσκησιμότητα, τήν ἐξομολόγηση καί τήν ὁμολογία. Naί, μιά ζωντανή ὁμολογία τό πέρασμα καί ἡ ζωή του, πού θά κάνει πολλούς νά ντρέπονται γιά τή δική τους τή ζωή. Πού θά κάνει πολλούς νά συνέλθουν ἀπό τίς πτώσεις, τούς συμβιβασμούς, τή δειλία, τή μετριότητα καί τό βόλεμα μέσα στήν Ἐκκλησία... καί τή ζωή...

ΟΜΑΔΕΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΤΟΥ ΣΚΗΝΙΚΟΥ ΤΩΝ ΑΙΡΕΣΕΩΝ

Λειτουργοῦν καί ἐφέτος, στά πλαίσια τῆς Π. Ε. Γ., οἱ ἐξῆς Ὅμαδες Μελέτης τοῦ Σκη- νικοῦ τῶν Αἰρέσεων καί τῆς Παραθρησκείας:

1. **Ὅμαδα Μελέτης** τῆς ἱστορίας, ἐξέλιξης, διδασκαλίας καί δράσης τῆς **Ἐταιρείας «Σκοπιά»** τῶν **«Μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά»**. Κάθε Τρίτη, 4.00' -7.00' μ.μ.
2. **Ὅμαδα Μελέτης** τοῦ σκη- νικοῦ τῆς **«Νέας Ἐποχῆς»** (Γκουρουϊστικές, Ἀποκρυφιστικές, Ἐναλλακτικές, Νεο Γνωστικές, Σατανιστικές κ.λπ. ὁμάδες). Κάθε Πέμπτη, 7.00' -9.00' μ.μ.
3. **Ὅμαδα Μελέτης** τῶν **Προτεσταντικῶν-Πεντηκοστιανῶν** κινήσεων. Κάθε Δευ- τέρα, 7.00' -9.00' μ.μ.

Τά **Μαθήματα** πραγματοποιοῦνται σέ αἴθουσα τοῦ Ἐνοριακοῦ Κέντρου τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς (Ἀποστόλου Παύλου 10, δύο δρόμους δεξιά, μετά τήν Ε. Ρ. Τ.). Τηλ. ἐπι- κοινωνίας: **210 6396 665**.

**ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΣΥΝΙΣΤΟΥΜΕ
του π. Αντωνίου Αλεβιζοπούλου
και συνεργατών του**

1. «Η Ὁρθοδοξία μας».
2. «Η Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Πίστη-Λατρεία- Ζωή».
3. «The Orthodox Church. Its Faith, Worship and Life».
4. «Η ἄστρολογία στὸ φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας».
5. «Ποιμαντική ἀντιμετώπιση τῶν αἱρέσεων καὶ τῆς παραθρησκείας».
6. «Ἐγχειρίδιο αἱρέσεων καὶ παραχριστιανικῶν ομάδων», (ἔκδ. Γ΄).
7. «Πεντηκοστῖανοὶ καὶ Ὁρθοδοξία».
8. «Μετενάρκωση ἢ Ἀνάσταση; Ὁρθόδοξη θεώρηση τοῦ Κακοῦ», (ἔκδ. Β΄).
9. «Ἀποκρυφισμός, Γκουρουϊσμός, “Νέα Ἐποχή”», (ἔκδ. Γ΄).
10. «Διαλογισμὸς ἢ προσευχή; Ὁρθόδοξη θεώρηση».
11. «Ἡ Λατρεία τῆς “Σκοπιᾶς”», (τόμος Α΄).
12. «Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά καὶ Ὁρθοδοξία», (τόμος Γ΄).
13. «Ἡ χαμένη ἀθωότητα. Περιπλανήσεις σὲ δρόμους τοῦ Ἐωσφόρου».
14. «Νεοφανεῖς αἱρέσεις-Καταστροφικὲς Λατρεῖες στὸ φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας».
15. «Ἐγκληματικὸ δόγμα. Ἐμπειρίες πρώην σατανιστῶν».
16. «Ὁμάδες ἀσυμβίβαστες μὲ τὴν Ὁρθόδοξη πίστη», ἔκδ. Ζ΄ Πανορθόδοξου Συνδιασκέψεως (Ἀλίαρτος 20-26/9/1995).
17. «Ναζισμὸς μὲ ἄλλο πρόσωπο. Μεθοδεύσεις ὁλοκληρωτικῶν αἱρέσεων καὶ παραθρησκευτικῶν ομάδων».
18. «Ἀντιμετώπιση τῶν αἱρέσεων. Προβληματικὴ καὶ στρατηγική».
19. «Νεοσατανισμὸς. Ὁρθόδοξη θεώρηση καὶ ἀντιμετώπιση».
20. «Ἀντιμετώπιση τῶν αἱρέσεων καὶ τῆς παραθρησκείας. Πρακτικὸς ὁδηγὸς γιὰ τὴν οἰκογένεια».
21. «Τὸ Νόημα τῆς ζωῆς στὸ φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας».
22. «Καταστροφικὲς λατρεῖες στὸ φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ ἡ νομικὴ ἀντιμετώπισή τους».
23. «Αὐτογνωσία, αὐτοπραγμάτωση, σωτηρία».
24. «Ρωμαιοκαθολικισμὸς, Προτεσταντισμὸς καὶ Ὁρθοδοξία».
25. «Ἀφιέρωμα στὸν π. Αντώνιο Αλεβιζόπουλο» ἔκδ. Π.Ε.Γ.
26. Μοναχῆς Ἀντωνίας, «Νεοπεντηκοστῖανοὶ στὴν Ἑλλάδα», ἔκδ. Π.Ε.Γ.
27. Νικολάου Σταυριανίδη, «Θρησκευτικὴ Ἐλευθερία», ἔκδ. Π.Ε.Γ.
28. Νικολάου Σταυριανίδη, «Θεοσοφία - “Νέα Ἐποχή”», ἔκδ. Π.Ε.Γ.
29. Κωνσταντίνου Γρηγοριάδη, «Σχεδιάγραμμα Ὁρθόδοξου Κατηχήσεως», ἔκδ. Π.Ε.Γ.
30. Ἰωάννου Μηλιώνη, «Ναὶ ἢ ΟΧΙ στὸ Χάρι Πότερ;», ἔκδ. Π.Ε.Γ. (ἔκδ. Δ΄).
31. Λεωνίδου Ἰ. Φιλιππίδου. «Ἡ Παγκόσμιος προσδοκία Θεανθρώπου Λυτρωτοῦ», ἔκδ. Π.Ε.Γ.
32. Κωνσταντίνου Γρηγοριάδη, «Ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλὴ Ἑβδομάς», ἔκδ. Π.Ε.Γ.
33. «Ὁ ἀποκρυφισμὸς στὸ φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας», (τεύχη 1-20 σὲ 5 τόμους), ἔκδ. Π.Ε.Γ.
34. «Σατανιστικὲς παγίδες» (σειρὰ Β΄), ἔκδ. Π.Ε.Γ.
35. Κυριακοῦ Κυριαζόπουλου, «Σαηντολογία», ἔκδ. Π.Ε.Γ.
36. Κωνσταντίνου Χολέβα, «Ποιοὶ καὶ γιατί ἀμφισβητοῦν τὴν Ἑλληνορθόδοξη παράδοση;», ἔκδ. Π.Ε.Γ.
37. Ἄννας Μπουρδάκου, «Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά. Ἀπὸ τό Α στοὺς Ω», ἔκδ. Π.Ε.Γ.
38. π. Κυριακοῦ Τσουροῦ, «Ὁ Νεοπαγανισμὸς τῆς “Νέας Ἐποχῆς”», ἔκδ. Π.Ε.Γ.
39. Χρήστου Ταγαράκη, «Εἶναι ἡ γιόγκα σωματικὴ ἀσκήση-γυμναστική;», ἔκδ. Π.Ε.Γ.
40. Κωνσταντίνου Παπαχριστοδοῦλου, «Προφήτες καὶ ψευδοπροφήτες», ἔκδ. Π.Ε.Γ.

Βιβλία ἄλλων ἐκδόσεων ποὺ συνιστοῦμε

1. π. Κυριακοῦ Τσουροῦ, «Σύγχρονες αἱρέσεις καὶ “Νέα Ἐποχή”. Ποιμαντικὴ προσέγγιση - Ὁρθόδοξη ὀριοθέτηση», ἔκδ. Ἔννοια.
2. π. Χρυσοστόμου Μαϊδώνη, Ὁριοθέτηση πίστεως, Ἀρναία 2007.
3. πρωτ. Βασιλείου Γεωργοπούλου, «Ἡ αἵρεση τῶν Μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά. Τί πρέπει νὰ γνωρίζουμε», ἔκδ. Ἰερός Μητροπόλεως Τριφυθοῦντος.
4. «Ἡ Ὁμοιοπαθητικὴ ἀσυμβίβαστη μὲ τὴν Ὁρθόδοξη Πίστη», ἔκδ. Π.Ε.Γ Βορείου Ἑλλάδος, (ἐξαντλήθηκε). Ὑπάρχει στὴν ἱστοσελίδα: www.orthodoxnet.gr/modules.php?op=modload&name=News&file=article&sid=41
5. Μοναχοῦ Ἄρσενιου Βλιαγκόφτη, «Σύγχρονες Αἱρέσεις. Μία πραγματικὴ ἀπειλή», ἔκδ. Παρακαταθήκη (τηλ. 2310 222511).
6. Βουδιστικὲς αἱρέσεις στὸ φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας», ἔκδ. Παρακαταθήκη (τηλ. 2310 222511).
7. Μ. Ε. Johnes, α) «Ὁ Νίκ Μάρβελ καὶ ὁ πόλεμος μὲ τὸ θηρίο», β) «Ὁ Νίκ Μάρβελ καὶ ὁ μαριμαρωμένος βασιλιάς», γ) «Ὁ Νίκ Μάρβελ καὶ τὸ νησί τῆς Ἀφροδίτης», ἔκδ. Κ. Ε. Δ., Ἰ. Ν. Ἁγίου Νικολάου Πατρῶν (τηλ. 2610 275022).

Τὰ βιβλία διατίθενται στὰ βιβλιοπωλεῖα. Ἄν δὲν τὰ βρῖσκετε μπορεῖτε νὰ ἀπευθυνθεῖτε στὴν Π.Ε.Γ, τηλ. 210 6396665, προκειμένου νὰ σᾶς ἀποσταλοῦν ἐπὶ ἀντικαταβολῇ.

ΚΟΥΠΟΝΙ ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑΣ

Πρός ΠΕΓ
Μεσογείων 429
Άγια Παρασκευή, Τ.Κ. 153 43
Τηλ.: 210-63.96.665, FAX: 210-60.82.219

Παρακαλώ να μου στείλετε τό/ά βιβλίο/α .....

στην παρακάτω διεύθυνση μου:

Επώνυμο: ..... Όνομα: .....
Όδος & αριθμός: .....
Ταχ. Κωδ. & Πόλη: ..... Τηλ.: .....

Παρακαλώ όπως μου αποσταλούν επί αντικαταβολή.

Ό παραγγέλλον

Ό ΔΙΑΛΟΓΟΣ κυκλοφορεί καί αποστέλλεται ΔΩΡΕΑΝ.

ΚΟΥΠΟΝΙ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΜΑΣ*

Πρός ΠΕΓ
Μεσογείων 429
Άγια Παρασκευή, Τ.Κ. 153 43
Τηλ.: 210-63.96.665, FAX: 210-60.82.219

Παρακαλώ, μέ ενδιαφέρει να μου αποστέλλετε τό περιοδικό «ΔΙΑΛΟΓΟΣ» στην παρακάτω διεύθυνση μου:

Επώνυμο: ..... Όνομα: .....
Όδος & αριθμός: .....
Ταχ. Κωδ. & Πόλη: ..... Τηλ.: .....

* Συμπληρώνεται σε περίπτωση αλλαγής διεύθυνσεως ή έγγραφης νέου παραλήπτου.

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΓΟΝΕΩΝ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΤΟΜΟΥ

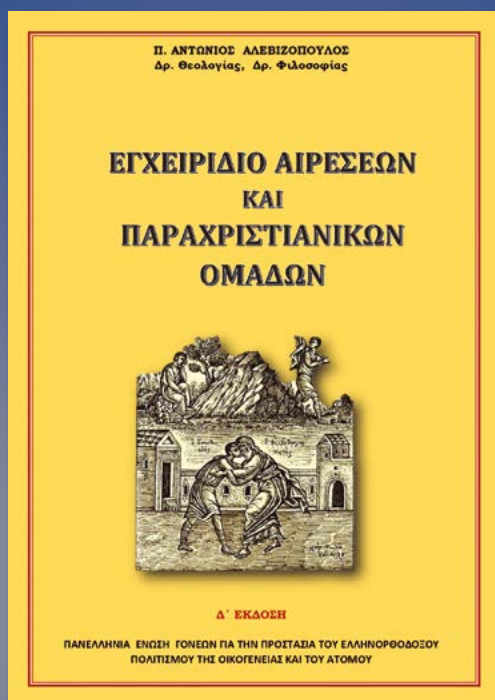
Τ.Θ. 60120
153 10 ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ ΤΕΛΟΣ
Ταχ. Γραφείο Γλυκίων Νερών
Αριθμός Αδείας 104

Κωδικός: 4981 ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ - ΑΡΙΘ. ΑΔΕΙΑΣ 528/95

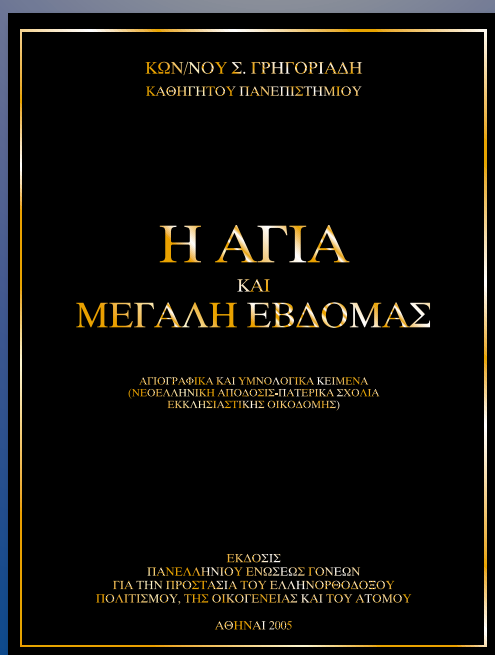
ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΑΙΡΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ

Η αὐξημένη δραστηριότητα τῶν αἱρέσεων καὶ τῶν παραχριστιανικῶν ομάδων δημιουργεῖ «καντά» προβλήματα. Πολλές ομάδες ἐμφανίζονται μέ προσωπεῖο καὶ μέ ὀνόματα διαφορετικά ἀπό ἐκεῖνα, μέ τά ὁποῖα εἶναι διεθνῶς γνωστές.

Τό βιβλίό αὐτό στηρίζεται σέ ἐσωτερικά κείμενα, πού προσδιορίζουν τήν ἀληθινή ταυτότητα τῶν ομάδων αὐτῶν καὶ ἐξετάζει μέ κριτικό πνεῦμα τίς πληροφορίες πού διοχετεύονται ἀπό αὐτές πρὸς τά ἔξω. Εἶναι καρπός δεκαπενταετοῦς ἔρευνας καὶ κριτικῆς ἀξιολόγησης τοῦ ὅλου ὑλικοῦ καὶ ἀποβλέπει καὶ στήν ὀριοθέτηση τῆς Ὁρθόδοξης Πίστεως μας, σέ ἀντιπαράβολή μέ τήν αἰρετική πλάνη.

**ΠΡΟΜΗΘΕΥΘΕΙΤΕ ΤΟ ΑΠΟ ΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ,
ἢ τήν Π. Ε. Γ.: τηλ. 210 6396.665.**

Η ΑΓΙΑ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗ ΕΒΔΟΜΑΣ

Αγιογραφικά καὶ ὕμνολογικά κείμενα (νεοελληνική ἀπόδοσις-Πατερικά σχόλια Ἐκκλησιαστικῆς οἰκοδομῆς). Διαλαμβάνει: Ἐκκλησιαστική-Πατερική προσέγγιση τῶν γεγονότων τῆς Μ. Ἑβδομάδος. Διευκολύνει: τή συμμετοχή τοῦ ἀνθρώπου στίς Ἱερές Ἀκολουθίες (λειτουργικό βιβλίο). Ἀπευθύνεται: σέ ἀνθρώπους ὄλων τῶν μορφωτικῶν βαθμίδων.

**Προμηθευθεῖτε τό ἀπό τά βιβλιοπωλεῖα,
τίς «Ἐκδόσεις Σταμούλη», τηλ. 210 5238305
ἢ τήν Π.Ε.Γ., τηλ. 210 6396665.**